

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
กรณีศึกษา : กองทุนหมู่บ้านละมเหนือ**

นางสาวจิรฉัท หนูนพดกรัง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

จิรฉัท หนูนพลกรัง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัด
นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์อาร์ักษ์ ชีรอำพน, อาจารย์ประครอง ส่งเสริม, 171 หน้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน และ ตำบล ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในบ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา วิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการนำแบบจำลอง CIPP Model มาประยุกต์ใช้ในการประเมิน โดยใช้แบบ บร. ต่างๆเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการศึกษาเอกสารข้อมูลจากการจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกต และการสัมภาษณ์ข้อมูลได้จากสมาชิกในหมู่บ้านละลมเหนือและผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ผลการศึกษาปัจจัยนำเข้า พบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่พอใจต่อการเข้ามาของกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการทั้ง 15 คนมาจากการประชาคมเป็นผู้มีประสบการณ์ สมาชิกผู้ส่วนใหญ่นำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ และมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ มีการลดต้นทุนในด้านต่าง ๆ ด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการบริหารจัดการของคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง มีผู้ทำบัญชี มีการคัดเลือกผู้รู้และจำนวนเงินที่รู้ที่เหมาะสมตามระเบียบ แต่กระบวนการดำเนินกิจการของผู้รู้ยังอยู่ในระดับต่ำ ยังไม่มีการทำบัญชี ไม่มีการหาตลาดใหม่ ๆ แต่อาศัยประสบการณ์ที่ทำมาหลายปีทำให้ไม่ขาดทุน ในด้านผลผลิต พบว่า ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีต่อผลที่ได้รับจากโครงการ สมาชิกที่ขอกู้มีรายได้จากการนำเงินไปใช้ดำเนินกิจการ และลดภาระหนี้สินจากนายทุนที่คิดดอกเบี้ยแพง ส่วนในด้านผลกระทบ พบว่า ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น มีการพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

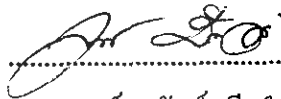
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ อารักษ์ ชีรอำพน)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. โสภณ วงศ์แก้ว)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น อาจารย์อัครักษ์ ธีรอำพนและอาจารย์ประคอง ส่งเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนในการอนุเคราะห์ ได้แก่ นายชลอ หนูนพลกรัง ผู้ใหญ่บ้าน และนายกระจำง เรสูงเนิน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้ง 15 คนและสมาชิกในหมู่บ้านละดมเหนือทุกคนที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก ตลอดจนผู้พิมพ์สารนิพนธ์และเพื่อนบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลพุดซาทุกคนที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการทำสารนิพนธ์

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้ทุนในการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ และบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางสาวจิรฉัตร หนูนพลกรัง
บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านละดมเหนือ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. นโยบาย ปรัชญา หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	18
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	19
5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	20
6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบซีพี โมเดล	21
7. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	22

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	26
1. วิธีประเมินโครงการ	26
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน	27
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	30
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	35
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	35
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	46
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	58
4. ผลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	60
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	69
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	69
2. วิธีดำเนินการ	69
3. ผลการดำเนินการ.....	70
4. อภิปรายผล	72
5. ข้อเสนอแนะ	77

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากรของหมู่บ้านละลมเหนือ.....	40
2. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1 ล้านบาท รอบที่ 1.....	49
3. จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้ 1 ล้านบาท รอบที่ 2	50
4. จำนวนผู้ที่ได้รับเงินกู้ 1 ล้านบาท รอบที่ 3.....	51
5. ยอดเงินกู้ทั้งหมดที่ได้รับอนุมัติ.....	51
6. กิจกรรมที่ผู้กู้เขียนโครงการขอกู้.....	51
7. ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการที่ขอกู้.....	52
8. อาชีพหลักของผู้กู้.....	54
9. แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านละลมเหนือ ครั้งที่ 1.....	67
10. แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านละลมเหนือ ครั้งที่ 2.....	67

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐบาลซึ่งมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายเร่งด่วน คือ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านตามคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน โดยการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นร่วมพัฒนาประชาธิปไตย โดยการเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน รับการจัดสรรโอนเงินเข้าหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้ รับการอนุมัติก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน รัฐบาลจึงเห็นสมควรให้มีการ ประเมินกองทุนหมู่บ้าน เพื่อจะทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด พบปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง

อีกทั้งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง โดยนักศึกษาลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ ติดตามการ ดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน ในการเข้าไปศึกษาและประเมินสถานการณ์จริงในหมู่บ้าน และ เขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ สารนิพนธ์ เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุด

ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง ตลอดจนปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน ไม่เพียงแต่จะได้ทราบถึงสถานะการณ์ปัจจุบันของกองทุนเท่านั้น แต่จะทำให้ทราบข้อมูลทั้งก่อนการจัดตั้งกองทุนและคาดการณ์อนาคตของกองทุนเงินล้านได้ โดยพิจารณาจากศักยภาพของหมู่บ้านในอดีต ปัจจุบัน และความยั่งยืนของศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนในอนาคต อันจะส่งผลถึงความสำเร็จและยั่งยืนของกองทุนเงินล้านในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาถึงเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2.1.3 มีกระบวนการพึ่งตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.1.5 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมาย และปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้และการเกิดการความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน และ ตำบล

2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนตามทัศนะของประชาชน ในบ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

3. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

ผู้ประเมินโครงการหมู่บ้านละลมเหนือ ได้ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดและแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา หมู่บ้านละลมเหนือ ต.พุดซา อ.เมือง จ.นครราชสีมา หรือตัวแทนทางคิดเป็นเครื่องนำทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวแปร การสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บข้อมูลในการประเมิน และ

กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และตีความข้อมูล เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หลักของการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีดังนี้

1) แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้” โดยมุ่งเน้นที่การประเมินการศึกษา

ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2) แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) สคริฟเวน ได้กำหนดความหมายของการประเมิน “การประเมิน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน” และมีความพยายามที่จะสร้างแนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานแนวคิดของไทเลอร์และครอนบาคเข้าด้วยกัน

3) แนวคิดการประเมินของอัลคิน (Alkin's Concept of Evaluation) “การประเมิน” ตามความหมายของอัลคิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการเลือกการดำเนินการโครงการ

อัลคิน ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินที่เป็นระบบ คือ เริ่มต้นตั้งแต่การประเมินจุดประสงค์ จนกระทั่งการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ ที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการประเมินโครงการ แต่ยังคงขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การเผยแพร่ยังอยู่ในวงแคบเท่านั้น

จากแนวคิดทั้ง 3 แบบสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประเมินโครงการนี้ได้ แต่ในการวิจัยเรื่องนี้ได้ถูกกำหนดไว้แล้วในหลักสูตรว่า ให้ใช้ “ตัวแบบความคิดเชิงระบบ (System Model)” เป็นกรอบในการระบุตัวชี้วัดและตัวแปร สำหรับทำการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ซึ่งเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินซีพีพีของสตัฟเฟิลบีม

แนวคิดและรูปแบบการประเมินซีพีพีของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอเป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า

รูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและสภาพทั่วไป ของหมู่บ้าน

กรณีศึกษา หมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ 15 ต.พุดซา อ.เมือง จ.นครราชสีมา

ขั้นที่ 3 ใช้ซีพีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวชี้วัด ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายที่จะนำมาพิจารณาใช้ได้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) ตามแบบ บร.1 บร.2 บร.3 บร.4 บร.9 บร.11

2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน ตามกำหนดของแบบบร.ต่างๆ

3. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านในหมู่บ้าน มีทั้งการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวม ได้มาจัดให้เป็นระบบ เพื่อให้อภิปรายผล และสรุปผล

ขั้นที่ 6 การนำเสนอผลการวิจัยให้เป็นรูปเล่มสารนิพนธ์ที่สมบูรณ์
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนของการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อมูลมาแจกแจงรายละเอียด พร้อมกับสรุปผลการวิจัยให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและ สะดวกต่อการนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี การนำเสนอผลงานวิจัยแบ่งออกได้ดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมิน โครงการ
- บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมิน โครงการ
- บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ
- 2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ
- 3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
- 4) ผู้ทำสารนิพนธ์ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

ปฏิสน์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งมี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็น แหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาด เล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ ในการจัดระบบ บริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชน ด้วยคุณค่าและภูมิ ปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประ โยชน์ต่อผู้ค้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และ ประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน

2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ เมื่อครบกำหนดวาระ หากยังไม่มีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ นอกจากนี้การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อตาย ลาออก เป็นบุคคลล้มละลาย

คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ด้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานตัดสิน

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหาร
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ
9. อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานได้
10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินของกองทุน
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 9 หมวด ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

กองทุนหมู่บ้านและชุมชน ประกอบด้วยเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เงินกู้ยืม ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุน เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่นใด ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้าน บัญชีละ 1 ล้านบาทภายในระยะเวลา 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนจังหวัด ให้มีคณะกรรมการสนับสนุน คณะอนุกรรมการการสนับสนุนระดับจังหวัด และคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิก

ซึ่งกรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

1. เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน
คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก

4. สำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในเขตท้องที่

5. พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวภาวะผูกพันของกองทุน

7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน

8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับการจัดสรร

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ซึ่งคณะกรรมการกองทุนที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันมิได้ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
4. ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
5. มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 17 4. 5. 6. และ 7.
6. คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติ และมีลักษณะต้องห้าม

ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรัณยูิกกองทุน และเลขานุการกองทุนการประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุมการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

สมาชิกกองทุน ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั้นและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากตั้งจะไว้ที่กองทุน ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนดระยะเวลา 15 วัน เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนให้พิจารณาเงินกู้ คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่วงเงินกู้ต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติ

เงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น ให้คณะกรรมการกองทุนบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นคนหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้พิจารณาความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา โดยนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน

ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผล ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้ทันที ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำงบรายงานการเงินตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลา 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

(ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คู่มือเพิ่มเติมที่ภาคผนวก)

2.3 ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยออม เสียสละ และความคล่องตัว มีประสิทธิภาพรวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ ดังนี้

- ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ”
- ข้อ 2. ที่ตั้งกองทุนเลขที่ 115 หมู่ 15 ต. พุดซา อ. เมือง จ. นครราชสีมา รหัส 30000
- ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น
- 3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี

ข้อ 5. แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- 1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- 2) เงินกู้ยืม
- 3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 5) เงินค่าหุ้น
- 6) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 7) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนรับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพันอื่น

ข้อ 6. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1) เป็นผู้ที่ทำนาก มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในหมู่บ้านละมเหนือและพักอาศัยอยู่
ระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
- 2) เป็นผู้มิมีสัญชาติต่าง มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน
และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 5) อุดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 6) ถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่
ในกองทุน
- 7) มีอายุตั้งแต่สี่สิบปีขึ้นไป

ข้อ 7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอสมัครสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตาม ข้อ 6. สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้
- 3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบ

กรรม

ข้อ 8. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาและเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้นภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่างๆ ดังนี้

- 1) ตาย
- 2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม
- 5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- 6) จงในปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- 7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติไว้
- 8) มีลักษณะและหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับ ข้อ 6.

ข้อ 10. สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือสภาวะผูกพันใดๆกับกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุญาตและให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ข้อ 11. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอเป็นสมาชิกใหม่ได้แต่ทั้งนี้จะต้องผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 12. การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า รายละเอียด 20 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาตามข้อ 7. ภายใน 3 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ 13. หุ้นๆหนึ่ง มีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท สมาชิกแรกเข้าต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น โดยสามารถชำระค่าหุ้นและเพิ่มหุ้นได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน

ข้อ 14. วิธีการชำระหุ้นสมาชิกสามารถชำระค่าหุ้นโดยใช้เงิน

ข้อ 15. ห้ามถอนหุ้นระหว่างปี

ข้อ 16. สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญเพื่อคณะกรรมการกองทุน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยจำนวน 15 คน

ข้อ 17. คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน กรรมการกองทุน เลขานุการ ทรัยฉุฉิ ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์ที่ปรึกษาของกองทุนจำนวน 5 คน

ข้อ 18. กรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้คณะกรรมการกองทุนจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 19. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 20. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจดังนี้

- 1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- 3) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 21. ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) ประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
- 3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมติหรือตามที่คณะกรรมการกองทุนมอบหมาย
- 4) ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 22. ให้รองประธานกรรมการกองทุน ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำงานแทน

ข้อ 23. ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่ง เป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ 24. เภรัญญ์กองทุนมีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของกองทุน รวมทั้งการจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินของกองทุน

ข้อ 25. เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุน จัดทำบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 26. ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุน รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 27. ประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ผลิตเอกสาร ส่งพิมพ์ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 28. กรรมการกองทุนอื่นๆให้มีหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนกำหนดคมอบหมาย

ข้อ 29. คณะกรรมการกองทุนมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และต้องมีคณะกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

ข้อ 30. การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียงในกรณีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 31. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) การพัฒนาอาชีพ
- 2) การสร้างงาน
- 3) การสร้างและ/หรือเพิ่มรายได้
- 4) ลดรายจ่าย
- 5) บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 32. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน การอนุมัติเงินกู้แต่ละรายจะต้องผ่านมติที่ประชุมเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการและกู้ได้ครั้งเว้นละหนึ่งรายเท่านั้น

ข้อ 33. ลักษณะ โครงการต้องสามารถดำเนินการ ได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็น ได้ชัดเจนว่าความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 34. วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีเงินกู้ฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนวงเงินกู้ไม่เกินสามพันบาท

ข้อ 35. สมาชิกจะต้องดำเนินการ โครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุน

ข้อ 36. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 37. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนด ดังนี้

- 1) เงินกู้ตามข้อ 31 ต้องให้สมาชิกของกองทุนจำนวนสองคนเป็นผู้ค้ำประกันและต้องได้รับคำยินยอมจากคู่สมรส ทั้งผู้กู้และผู้ค้ำประกัน
- 2) ใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกัน

ข้อ 38. การชำระคืนเงินกู้ กำหนดไว้ดังนี้

- 1) การชำระเงินกู้เพื่อ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างหรือเพิ่มรายได้ ทรายจ่าย ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้น พร้อมด้วยดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี
- 2) เงินกู้บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อม ดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

ข้อ 39. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ หนึ่งบาทต่อเดือน

ข้อ 40. ค่าปรับในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละศูนย์ห้าต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตขอให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 41. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตาม มาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนจะ นำกำไรสุทธิมาจัดสรรดังนี้

- 1) เงินปันผลค่าหุ้นในอัตราร้อยละสิบห้า
- 2) เงินประกันความเสี่ยงในอัตราร้อยละยี่สิบ
- 3) เงินเฉลี่ยคืนให้ผู้กู้ในอัตราร้อยละห้า
- 4) เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละสิบห้า
- 5) ทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในอัตราร้อยละห้า
- 6) ทุนเพื่อสมทบกองทุนในอัตราร้อยละสิบ
- 7) ทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละสิบ
- 8) ทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านในอัตราร้อยละสิบห้า
- 9) อื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรในอัตราร้อยละห้า

ข้อ 42. กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละ หนึ่งครั้ง แล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ

ข้อ 43. คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบ บัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือนและทุกกรอบปี พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไรขาดทุนและงบดุลในบัญชีที่ ถ่วงหน้าภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 44. การมอบอำนาจ ในการเบิกจ่ายเงินให้ผู้มีอำนาจเบิกจ่ายเงิน 3 ใน 5 คนและใน ประธานกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ลงนามในการเบิกจ่ายเงินกองทุนด้วยดี

ข้อ 45. ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่ผู้สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ 46. บรรดาประกาศ คำสั่งข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับนี้จนกว่าจะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 47. ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมินการดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อ 48. ให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

1. ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีจำนวนครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมด
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้
 1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน
 4. ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนถึงมันในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 5. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 6. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
 7. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
 8. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

9. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

10. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน
(แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ภาคผนวก)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชน เช่น จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน อาชีพของประชากร ผลผลิตของประชากร รายได้เฉลี่ยของประชากรในหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วิธีการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน วันที่มีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุน ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายของคณะกรรมการกองทุน การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อปี ประสบการณ์หรือความสามารถพิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนและผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา

การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน ในเรื่องของระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับเงิน การจ่ายเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้ การจัดทำบัญชีของกองทุน การตรวจสอบภายใน การมอบอำนาจในการเบิกจ่ายเงิน และ วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน มีจำนวนกลุ่ม องค์กรชุมชนภายในหมู่บ้านก็กลุ่ม ชื่อกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม จำนวนสมาชิก วันที่จัดตั้งขึ้น เงินทุนสะสม ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกกี่คน มีการเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน มีความร่วมมือหรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านใกล้เคียง

แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวิธีการในการบริหารเงิน

กองทุนหมู่บ้านให้มีการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำกิจกรรมอะไร วงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาชำระคืน ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขสำคัญ มีหลักการเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ มีวิธีการในการควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้ มีวิธีการป้องกันความเสี่ยงภัยในการให้กู้ มีวิธีการแก้ไขปัญหากรณีที่สมาชิกได้รับเงินกู้ไปแล้วไม่ส่งคืนเงินต้น และดอกเบี้ยเงินกู้คืนตามสัญญา รวมทั้งมีแนวทางในการบริหารกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน (แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คุราชละเยียดเพิ่มเติมที่ภาคผนวก)

5. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนให้พิจารณาเงินกู้
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่วงเงินกู้ต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น
3. ให้คณะกรรมการกองทุนบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว
4. ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้
5. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
6. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
7. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้พิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด

ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา โดยนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน

8. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

9. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผล ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้ทันที

กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ ดังนี้

1. พิจารณาจากอาชีพที่ทำมาหากินในปัจจุบัน
2. ไม่ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิก
3. มีผู้ค้ำประกันและคู่สมรสยินยอมถูกต้อง
4. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโอมเดล

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพพีโอมของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอให้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเด็น ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโอม (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ นโยบายของรัฐ เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้สมัครขอกู้

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการ

ช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน เช่น การคัดเลือกผู้กู้ การทำบัญชี การช่วยหาตลาด เป็นต้น

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ เช่น จำนวนผู้กู้ได้ ยอดเงินให้กู้ กองทุนสะสม ชื่อเสียงของชุมชน นักศึกษาผ่านงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อวางแผน เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ถ้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดขนาดและจัดกิจกรรมหมู่บ้าน และชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษานักศึกษาบัณฑิต
2. เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
4. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
5. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้ง ข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจำนวน 74,881 กองทุน
2. ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพด้านการบริหาร โครงการ จำนวน 74,881 คน
3. มีรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยกองทุน รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

วงเงินค่าใช้จ่าย : 5,077,119,790 บาท

พื้นที่ดำเนินการ : ทั่วประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 ปี

การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

1. คำนึงวัดผลสำเร็จของโครงการ
 - 1) จำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
 - 2) จำนวนบัณฑิตว่างงานมีรายได้
 - 3) จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการโครงการ
 - 4) จำนวนการรายงานผลความก้าวหน้านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการวิจัยของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. กลไกการติดตามประเมินผล
 - 1) มีคณาจารย์ติดตามประเมินผลและส่งเสริมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นระยะ ๆ จากนักศึกษาที่ได้รับทุนทุก ๆ 15 วัน และ 1 เดือน เพื่อรายงานความก้าวหน้าผลลัพธ์ ปัญหาอุปสรรคของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 2) มีการประชุมสัมมนา 3 เดือน ของคณะกรรมการส่วนกลาง และคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
3. ผลประโยชน์ของโครงการ
 - 1) บัณฑิตที่ว่างงาน จำนวน 74,881 คน จะได้รับเงินถึงร้อยละ 93.8 จากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ เนื่องจากลักษณะของโครงการเป็นการให้ทุนฝึกอบรม โดยจ่ายเป็นเงินสดในอัตราเดือนละ 6,360 บาท จำนวนผู้รับทุน 74,881 คน ซึ่งทำให้ในแต่ละเดือนมีเม็ดเงิน

ประมาณ 476 ล้านบาท หมุนเวียนและกระจายไปทั่วประเทศ นอกจากนั้น ยังมีค่าบริหารจัดการ มีการสัมมนาติดตามผลโครงการเป็นระยะ ๆ ทุก 15 วัน 1 เดือน และ 3 เดือน ซึ่งจะทำให้มีการใช้จ่ายเงินนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงไปสู่ภาคธุรกิจการค้า บริการ และภาคประชาชน อันเป็นเศรษฐกิจฐานรากอย่างต่อเนื่องอื่น ๆ อีกมาก

2) ผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียน มีการเรียนรู้ ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสบการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป นอกจากนี้ยังมีโอกาสหางานได้ง่ายขึ้น และมีโอกาสได้รับการจ้างงาน จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือ อบต. และสามารถนำประกาศนียบัตรไปใช้เป็นหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้

3) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. วิธีการประเมินโครงการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา : หมู่บ้าน
ละลมเหนือ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการประเมินเป็นการประเมิน
เชิงระบบแบบ ซิปท์โมเดล ของสตีฟเฟิลดิม สามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้โดย
ประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation:C) เป็นการประเมินก่อนการ
ดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ
ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ เช่น ประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและ
รายบุคคล (ผู้กู้)

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation:I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความ
เหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้ง
เทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ เช่น การประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกอง
ทุนหมู่บ้านทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้)

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง
ของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการ ช่วงต่อไปมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน เช่น การประเมินกระบวนการ
บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู้)

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation :P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบ
ผลผลิตที่จะเกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินได้ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจาก
การประเมินสภาพแวดล้อม

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นขั้นการ
ตัดสินใจ ที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และ
ขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ สัมเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป เช่น การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้กู้)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชาวบ้านหมู่บ้านละลมเหนือหมู่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยหมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ซึ่งในที่นี้ได้แก่ ชาวบ้านระดับนโยบายประกอบด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้ สมาชิกทั่วไปชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพของหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบซีพีพี โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

3.1.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) เป็นตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมซึ่งตัวชี้วัดนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) ความยากจนของประเทศ
- 2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)
- 3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 5) ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 6) บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท หรือ ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท
- 7) ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.1.1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับหมู่บ้าน เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน ซึ่งตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 2) สภาพภูมิศาสตร์
- 3) การขยายตัวของประชากร
- 4) โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร
- 5) ด้านเศรษฐกิจ
- 6) การศึกษา
- 7) ด้านสังคมวัฒนธรรม
- 8) การรวมกลุ่ม
- 9) การปกครอง

3.1.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- 1) เงิน 1 ล้านบาท
- 2) คณะกรรมการหมู่บ้าน
- 3) ผู้สมัครขอกู้
- 4) เงินทุนสะสมอื่นๆของหมู่บ้าน

3.1.3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) การคัดเลือกผู้กู้
- 2) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ

- 3) การรับชำระหนี้
- 4) การทำบัญชี
- 5) การช่วยหาลาด

3.1.3 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- 1) ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ จำนวนผู้กู้ ขอบเงินให้กู้
- 2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ จำนวนผู้กู้ที่กู้ได้ จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน การขยายกิจการของผู้กู้ การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
- 3) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้ ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

3.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ได้แก่

3.2.1 ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 3.2.1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทระดับเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A
- 3.2.1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A
- 3.2.1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 1) ประสบการณ์ในการดำเนินงาน
 - 2) อาชีพหลักของผู้กู้
 - 3) รายได้ของครอบครัว
 - 4) หนี้สินธนาคารและนายทุนนอกระบบของผู้กู้

3.2.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ได้ดังนี้

- 1) เงินที่กู้มาได้
- 2) เงินอื่นๆ
- 3) สถานที่และวัตถุดิบ
- 4) เทคนิคและวิธีทำงาน
- 5) กำลังทำงาน

3.2.3 ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1) การทำกิจการถูกวิธี

- 2) การหาตลาดที่ดี
- 3) การหาวัตถุดิบที่ดี
- 4) การทำบัญชี

3.2.4 ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B

- 1) ผลโดยตรง (Immediat Result) ได้แก่ รายได้เป็นเงิน ผู้ผู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
- 2) ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ ผู้ผู้ได้ขยายกิจการ ผู้ผู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น
- 3) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ ผู้ผู้มีการพึ่งตนเอง ผู้ผู้มีศักยภาพในกิจการของตนเอง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) มีดังนี้

- 1) บร. 1 คือ แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) บร. 2 คือ แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) บร. 3 คือ แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) บร. 4 คือ แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5) บร. 5 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) บร. 6 คือ แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้ผู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) บร. 7 คือ แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8) บร. 8 คือ โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (เขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs)
- 9) บร. 9 คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 10) บร. 10 คือ แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11) บร. 11 คือ แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี

12) บร. 12 คือ การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินโครงการ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แหล่งข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูล ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง เช่น การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนและ ชาวบ้าน การสังเกต ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ประเมิน

2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว มีความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า เช่น เอกสารเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาท ระเบียบกองทุนหมู่บ้านละมหนือ จปฐ ซึ่งการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ มาใช้จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง และความเชื่อมั่นของข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆในการประเมินโครงการนี้ จำแนกออกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลากหลายวิธี เช่น รายได้ของชาวบ้าน จำนวนสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ที่เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างจากข้อมูลเชิงปริมาณโดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นต้น ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน การเปลี่ยนแปลงของชุมชนหลังจากกองทุนหมู่บ้านเข้าสู่หมู่บ้าน เป็นต้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการประเมินโครงการนั้นมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายที่ได้นำมาใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อสนทนากันในประเด็นที่ผู้ประเมิน

ต้องการข้อมูลตามแบบ บร. ต่างๆ ซึ่งมีการเลือกเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน สัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน พระภิกษุ ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน

บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน สัมภาษณ์ตามครัวเรือน โดยการสุ่มตัวอย่าง 50% จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 50 ครัวเรือน

บร.3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สัมภาษณ์กรรมการกองทุนเงินล้านทุกคน, ผู้นำชุมชน, สมาชิกกองทุน และไม่เป็นสมาชิกกองทุนตามความเหมาะสม

บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน สัมภาษณ์กรรมการกองทุน, สมาชิกกองทุนและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารกองทุน

บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์กรรมการกองทุน สมาชิกกองทุนและชาวบ้านที่ไม่ใช่สมาชิกกองทุนเงินล้าน จำนวน 50% ของชาวบ้านทั้งหมดในหมู่บ้าน

บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี สัมภาษณ์ชาวบ้านที่กู้เงินกองทุน 1 ล้านบาท

2. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน เป็นการอภิปรายกลุ่มลักษณะหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม มาร่วมแสดงความคิดเห็นที่ได้รับการกระตุ้น จากคำถามของผู้ประเมินตามแบบบร.ต่างๆ โดยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และปฏิกิริยาของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมระหว่างการแสดงความคิดเห็น ที่อาจจะนำไปใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการจัดประชุมเวทีชาวบ้านมีทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล ตามกำหนดของแบบบร.ต่างๆ ดังนี้

บร. 5 จัดเวทีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ที่ยังไม่ได้ตั้งกองทุนเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนเรื่องกฎระเบียบกองทุนมีแบบใดบ้าง แบบใดคิดว่าดีที่สุด และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

บร. 6 จัดกลุ่มเสวนาสมาชิกกองทุนที่กู้เงินและกิจกรรมประกอบอาชีพเดียวกันในระดับน และระดับ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงประสบการณ์และปัญหาของแต่ละบุคคล

บร. 8 จัดทำแผนงานโครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยบัณฑิตกองทุนรวมตัวกันทุกหมู่บ้านในตำบลช่วยกันวิเคราะห์จัดทำแผนงานโครงการ ทำธุรกิจชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ข้อมูลทั้งบริบทชุมชน ศักยภาพชุมชน การตลาดมาวิเคราะห์

บร. 12 จัดเวทีวิเคราะห์ทำแผนแม่บทชุมชนระดับตำบล โดยกระบวนการ AIC หรือ FSC ผู้เข้าร่วมประชุมคือผู้นำชุมชนทางการและไม่เป็นทางการทุกหมู่บ้านในตำบล

3. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของชาวบ้านในหมู่บ้านตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตโดยที่ชาวบ้านไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการจำแนกออกเป็น

3.1 การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ประเมินเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชาวบ้านในหมู่บ้าน เช่น การเข้าร่วมงานบุญประเพณีต่างๆที่หมู่บ้านจัดขึ้น การเข้าร่วมประชุมประจำเดือน แล้วดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของเศรษฐกิจ การเป็นหนี้สิน ความสามัคคีของคนในชุมชน ตลอดจนความเข้มแข็งของชุมชน โดยที่ชาวบ้านรับทราบว่าตนเองกำลังถูกเก็บรวบรวมข้อมูล การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน แต่ไม่สามารถจดบันทึกได้ทันทีที่อาจจะทำให้ข้อมูลบางส่วนอาจเกิดการสูญหาย

3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนรวม เป็นการสังเกตที่ผู้ให้การสังเกตไม่รู้สึกรู้ว่าถูกสังเกต และสามารถบันทึกข้อมูลได้ทันที เช่น การสังเกตความสามัคคีของคนในชุมชน การสังเกตความเข้มแข็งของชุมชนจากการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาภายในหมู่บ้านในการประชุมแต่ละครั้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บไว้แล้ว ซึ่งเรียกว่าข้อมูลมือสอง (Secondary data) ได้แก่

- 1) กชช. 2ค
- 2) จปฐ
- 3) เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน
- 4) แผนที่หมู่บ้าน
- 5) เอกสารกองทุนหมู่บ้าน เช่น ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อมูลดังกล่าวจะอยู่ที่ผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานของหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่มีข้อมูลหมู่บ้าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล และนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับข้อมูล

ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้มีการใช้ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าสถิติบรรยายข้อเท็จจริงต่างๆ ตลอดจนการแปรความหมายตามเนื้อหาสาระโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และจากข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมได้ไปทำการประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติอย่างง่าย เช่น ค่าร้อยละ แล้วนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดให้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากการแบบสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหัวใจสำคัญ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ จากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 ทำให้ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยรวมลดลง คนไทยส่วนใหญ่ยากจนลงกว่าเดิม และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2542-2543 รัฐบาลได้กระตุ้นเศรษฐกิจจนความยากจนได้ลดลง 2 % แต่เลขผู้ที่มีความยากจนขณะนี้ยังมีมากกว่าช่วงก่อนวิกฤติถึง 2 ล้านคน เนื่องจากการสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดโลก รวมทั้งจุดอ่อนของธนาคารไทยพาณิชย์ และบริษัทเอกชน เป็นต้น ความยากจนส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่ชนบทโดย 19 % ของคนไทยในชนบท อยู่ในระดับยากจน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติมาก โดยภาคอีสานมีสัดส่วนคนจนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติถึง 2 เท่า ความยากจนบางพื้นที่ เป็นความยากจนแบบซ้ำซาก เพราะตอบสนองต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้น้อยกว่าพื้นที่อื่น ในแผนพัฒนาฉบับที่ 9 จึงเน้นว่าความยากจนไม่ได้มีสาเหตุมาจากการขาดรายได้อย่างเดียว แต่ยังเกิดจากความยากลำบากในเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานทรัพยากร และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในตลาดที่คนจนเป็นผู้บริโภค รวมถึงให้โอกาสผู้ที่ยากจน เป็นผู้ขายแรงงาน หรือบริการ รวมทั้งต้องให้คนจนเข้าถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างรายได้และเข้าถึงระบบสินเชื่อ และการใช้ระบบธรรมาภิบาลก็สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการคิดเดิมมาเป็นเรื่องการกระจายอำนาจ ปฏิรูปคุณภาพการศึกษา และการทำงานร่วมกัน รวมถึงศึกษาสิ่งที่รัฐบาลทุ่มงบประมาณลงไปว่าได้มีการประเมินผลอย่างไร เช่น การใช้เงินของกองทุนต่างๆ ได้ผลเต็มที่หรือไม่

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในปัจจุบันภาคธุรกิจของไทยประกอบด้วยวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 99.7 จัดว่าเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในภาคอุตสาหกรรมแรงงานประมาณกึ่งหนึ่ง และการจ้างแรงงานใหม่ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตประมาณร้อยละ 60 อยู่ใน SMEs จะเห็นว่าการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีนโยบายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมธุรกิจธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง คือ

1.1.2.1 นโยบายการสร้างรายได้ เน้นการสร้างรายได้ทุกระดับ โดยส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชน ในระดับฐานรากของประเทศ ตั้งแต่การผลิตเพื่อบริโภค การนำผลผลิตที่เหลือออกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครอบครัว ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อดำเนินเศรษฐกิจระดับชุมชน เร่งพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งส่งเสริมเชื่อมโยงอย่างเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกันกับธุรกิจขนาดใหญ่ ผู้ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยมีนโยบายครอบคลุม 3 ด้านคือ

1) ด้านการเกษตร โดยการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน และส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน โดยการพัฒนาการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน และส่งเสริมการประมงชายฝั่ง

2) ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลได้มีแนวนโยบายหลายๆ ด้าน ดังนี้

1) ปรับปรุงโครงสร้างการผลิตในการผลิตในภาคอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีภูมิปัญญาไทย ศักยภาพทางการผลิตและการตลาด

2) เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน

3) พัฒนาบุคลากรและแรงงานภาคอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา

4) ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ

5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน รวมทั้งสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของกองทุนร่วมทุน ตลอดจนระบบการค้าประกันสินเชื่อ

6) สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

3) ด้านบริการและการท่องเที่ยว รัฐบาลมีแนวนโยบายในการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ และยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการและการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาการบริหารจากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.1.2.2 นโยบายด้านพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การมุ่งมั่นในการพัฒนาเครือข่ายการค้าเข้าสู่ตลาดโลก ด้วยการผลักดันให้มีการแข่งขันเสรีเวทีการค้าระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าสินค้า รวมทั้งส่งเสริมให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถดำรงอยู่และปรับตัวรองรับการแข่งขันการเปิดเสรีด้านการค้าและบริการได้

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด คาดว่า ในปี 2545 นี้ ประเทศไทยจะมีดุลการค้าเกินดุลประมาณ 2.22 -2.55 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งอาจลดลงจากปี 2544 ในขณะที่การเกินดุลบัญชีเดินสะพัด คงจะอยู่ที่ประมาณ 5.9 - 6.2 พันล้านดอลลาร์ฯ โดยลดลงจากปีก่อนหน้าเช่นเดียวกัน สำหรับในปี 2546 การขยายตัวของ การนำเข้าและการใช้จ่ายของประชาชนในประเทศ จะส่งผลให้ฐานะการเกินดุลทั้งสองมีแนวโน้มที่จะลดลงไปอีกจากปี 2545 โดยการเกินดุลการค้าอาจจะเหลือเพียง 1.1 - 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดอาจจะอยู่ที่ประมาณ 4.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เท่านั้น ทุนสำรองระหว่างประเทศ คาดว่า จะอยู่ที่ 33.8-34.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ปลายปี 2545 เมื่อเทียบกับ 33.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ต้น ธ.ค. 2544 ทั้งนี้ การปรับเพิ่มของทุนสำรองระหว่างประเทศในปี 2545 จะเป็นผลมาจากฐานะการเกินดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ในขณะที่เงินทุนไหลออกสุทธิชะลอตัวลง ซึ่งส่งผลให้ดุลการชำระเงินของประเทศมีฐานะเกินดุล (คาดว่าประมาณ 708 - 1,036 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ส่วนในปี 2546 คาดว่า การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลการชำระเงิน จะส่งผลให้ทุนสำรองระหว่างประเทศขยับขึ้นอีกจากปี 2545 เป็นประมาณ 34.5 - 34.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ปลายปี 2546

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน ในด้านเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สรุปได้ดังนี้

1) รายได้ของครัวเรือนและแหล่งที่มาของรายได้ ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 12,729 บาทต่อครัวเรือน โดยมีแหล่งที่มาจกค่าแรงและเงินเดือนประมาณร้อยละ 42 กำไรจากการประกอบธุรกิจนอกภาคเกษตรประมาณร้อยละ 19 กำไรจากการประกอบธุรกิจภาคเกษตรประมาณร้อยละ 9 และมาจากแหล่งรายได้อื่น ๆ ประมาณร้อยละ 30

2) ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนและประเภทของค่าใช้จ่าย ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายจ่ายโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 10,228 บาทต่อครัวเรือน โดยมีสัดส่วนของรายจ่ายด้านอาหารและเครื่องคิมประมาณร้อยละ 36 รองลงมาเป็นหมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน

3) รายได้ ค่าใช้จ่าย ของครอบครัว ซึ่งครัวเรือนทุกภาคของประเทศมีรายได้โดยเฉลี่ยสูงกว่ารายจ่าย ทั้งนี้ครัวเรือนในภาคต่าง ๆ มีสัดส่วนของรายจ่ายต่อรายได้อยู่ระหว่างร้อยละ 75.9 - 85.9 ของรายได้ของครัวเรือนในแต่ละภาค

4) การกระจายรายได้ของครัวเรือน ในการศึกษาการกระจายรายได้ของครัวเรือนแบ่งครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มคนจนที่สุด ครัวเรือนกลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มที่รวยที่สุด พบว่า ครัวเรือนกลุ่มที่ 1 มีส่วนแบ่งของรายได้ประจำเพียง ร้อยละ 5.3 ของรายได้ประจำของ

ครัวเรือนทั้งสิ้นทั่วประเทศ ในขณะที่ครัวเรือนกลุ่มที่ 5 มีส่วนแบ่งรายได้ประจำถึงร้อยละ 51.6 หรือคิดเป็น 9.7 เท่าของรายได้ของครัวเรือนกลุ่มที่ 1

1.1.5 ความเดือดร้อนและการหนีสินของประชาชน ครัวเรือนทุกภาคของประเทศมีรายได้โดยเฉลี่ยสูงกว่ารายจ่าย(รายจ่ายนี้ไม่รวมรายที่เป็นการสะสมทุน เช่น การผ่อนชำระค่าซื้อบ้านและที่ดิน การซื้อทรัพย์สินมีค่าต่างๆ) ทั้งนี้ครัวเรือนในภาคต่างๆ มีสัดส่วนของรายจ่ายต่อรายได้อยู่ระหว่างร้อยละ 75.9 - 85.9 ของรายได้ของครัวเรือนในแต่ละภาค (ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนสูงที่สุด ขณะที่ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการมีสัดส่วนต่ำที่สุด) สำหรับเรื่องหนีสิน จำนวนหนีสินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่มีหนีคิดเป็น 124,330 บาท สูงกว่าปี 2541 ร้อยละ 0.9 โดยครัวเรือนในภาคเหนือมีหนีสินขึ้นสูงสุดเมื่อเทียบกับปี 2541 ในอัตราร้อยละ 17.6 รองลงมาเป็น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในอัตราร้อยละ 9.6 และ 2.2 ตามลำดับ ขณะที่หนีสินของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ และภาคกลาง ลดลงในอัตราร้อยละ 1.4 และ 5.9 ตามลำดับ

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท หมู่บ้านในชนบทนั้นมีปัญหาหนักหน่วงที่ทับถมชีวิตชาวบ้านตั้งแต่เรื่องการทำมาหากิน ความแห้งแล้ง จากการทำฝนไม่ตก ดินเค็ม การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร กลายมาเป็นการต้องกู้หนี้ยืมสินซื้อข้าวกิน ซื้อปุ๋ย ซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เมื่อได้ผลผลิตมาบ้างก็ขายได้ในราคาไม่คุ้มทุนที่ลงทุนไป รายรับไม่พอกับรายจ่าย เกิดการอพยพออกจากหมู่บ้านเข้าเมืองมากขึ้นความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท ในปัจจุบันนี้จะมีให้เห็นในหลายพื้นที่ ซึ่งเกิดมาจากปัญหาต่างๆ กันออกไป เช่น การที่กองทุนต่างๆ หรือการช่วยเหลือจากรัฐ ถูกทำให้เป็นเรื่องของ “เงิน” อย่างเดียว มีจุดเน้นที่กำไร ชาวบ้านยังไม่เห็นความสำคัญ หรือความจำเป็นในการจัดตั้ง ว่าจะมีประโยชน์อย่างไร ทำให้ผลที่เกิดขึ้นไม่มีประโยชน์และไม่เกิดผลเท่าที่ควร การรวมกลุ่มองค์กรชุมชนที่ไม่เป็นจริงภายในหมู่บ้านเพราะขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ความขัดแย้งในชุมชนของผู้นำด้วยตนเอง และผู้นำกับชาวบ้าน เมื่อมีผลประโยชน์จากภายนอกเข้าสู่ชุมชน ปัญหาการคอร์รัปชันของผู้นำบางคน ขาดระบบการตรวจสอบดูแลอย่างทั่วถึง

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ ในปัจจุบันนี้ ค่านิยมของกระแสวัฒนธรรมที่มาจากสินค้าจากต่างประเทศ มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่ากระแสเศรษฐกิจในประเทศจะวิกฤตอย่างไรก็ตาม แต่กระแสของสินค้าจากต่างประเทศกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นจากคนไทย ถึงแม้ว่าสินค้านั้นจะมีราคาแพงอย่างไร แต่กลุ่มคนที่นิยมสินค้าจากต่างประเทศก็ยังคงเป็นชนกลุ่มเดิม คือกลุ่มคนที่มีรายได้สูงเพราะไม่ว่าภาวะเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไรก็ตาม กลุ่มคนเหล่านี้ก็ยังสามารถซื้อสินค้านั้นได้อยู่เช่นเดิม ถึงแม้ว่าจะยังมีกลุ่มคนที่นิยมสินค้าจาก

ต่างประเทศมาอย่างไรก็ตาม แต่ในขณะนี้สินค้าที่ผลิตด้วยฝีมือและความสามารถของคนไทย ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น กำลังมีกระแสความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของทางรัฐบาลที่ส่งเสริมสินค้าที่มาจากตำบลต่าง ๆ ในประเทศไทยที่มีภูมิปัญญาความรู้ ความสามารถและฝีมือที่แตกต่างกันไป ทั้งยังได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล ในด้านการตลาด การผลิต การประชาสัมพันธ์ ทำให้มีคนเห็นความสำคัญของสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมากขึ้น

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านทำให้ทราบว่าเดิมหมู่บ้านละลมเหนือเป็นหมู่บ้านเดียวกันบ้านละลมโพธิ์ แต่เนื่องจากบ้านละลมโพธิ์มีประชากรเพิ่มขึ้น มีการขยายครอบครัวเพิ่มขึ้น ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ในปี 2534 ทางราชการจึงได้ประกาศจัดตั้งหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอีก 1 บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ โดยแยกหลังคาเรือนของบ้านละลมโพธิ์ออกเป็น 2 หมู่ ใช้คลองละลมโพธิ์เป็นเส้นแบ่งอาณาเขตและให้ชื่อหมู่บ้านที่จัดใหม่นี้ว่า บ้านละลมเหนือ ซึ่งที่มาของชื่อมาจากการที่สมัยก่อนชาวบ้านเรียกครอบครัวที่อยู่ ทางทิศเหนือของละลมโพธิ์ บ้านเหนือ และหมู่บ้านนี้แยกมาจาก บ้านละลมโพธิ์ จึงเอาชื่อทั้งสองมารวมกันเป็นชื่อ บ้านละลมเหนือ ซึ่งในปี 2534 บ้านละลมเหนือมีครัวเรือนทั้งหมดประมาณ 68 ครัวเรือน ปัจจุบันครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 86 ครัวเรือน มีผู้ใหญ่บ้านคือ นายชลอ หนูนพลกรัง

1.2.2 สภาพภูมิศาสตร์

ทำเลที่ตั้ง บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ตั้งอยู่ห่างจากใจกลางเมืองนครราชสีมาไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 12 กิโลเมตร มีถนนลาดยางสายวัดเลียบ พุดซา ตัดผ่านหมู่บ้าน และมีรถโดยสารประจำทางหนองประจักษ์ - ราชสีมา วิ่งผ่านหน้าหมู่บ้านตั้งแต่ 06.00 นาฬิกา ถึง 20.00 นาฬิกา ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะเป็นแนวทอดไปตามฝั่งคลองละลมโพธิ์

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับ หมู่ที่ 2 บ้านกล้วย ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีเหมืองชอย และป่าหญ้าทุ่งนา สวนผัก เป็นเส้นแบ่งอาณาเขต

ทิศใต้ ติดกับ หมู่ที่ 8 บ้านละลมโพธิ์ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีคลองละลมโพธิ์ เป็นเส้นแบ่งอาณาเขต

ทิศตะวันออก ติดกับ บ้านนาทม ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีป่าหญ้าทุ่งนา เป็นเส้นแบ่งอาณาเขต

ทิศตะวันตก ติดกับ บ้านพลกรัง ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมี คลองละลมโพธิ์ เป็นเส้นแบ่งอาณาเขต

ลักษณะพื้นที่ พื้นที่ซึ่งเป็นบริเวณที่ตั้งหมู่บ้าน โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,687.50 ไร่ ความยาวจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตกประมาณ 200 เมตร ความกว้างวัดจากริมฝั่งคลองละลมโพธิ์ จากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 1,800 เมตร สภาพของดินเป็น ดินเหนียว เพราะปลูกได้ดี พื้นที่โดยรอบหมู่บ้านเป็นทุ่งนา และป่าหญ้า

1.2.3 การขยายของประชากร

ในปี พ.ศ. 2534 บ้านละลมเหนือมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมดประมาณ 68 ครัวเรือน ซึ่งต่อมา มีการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นทำให้จำนวนครัวเรือนทั้งหมดเพิ่มขึ้น 86 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งหมด 337 คน โดยแยกเป็นชายจำนวน 166 คน หญิง 171 คน จาก ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนของจำนวนประชากรทั้งหมด จะพบว่า ผู้ที่มีอายุ 18-49 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานประกอบอาชีพได้มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.60 ของทั้งหมด สามารถรับผิดชอบผู้ที่อยู่ในวัยเด็กและวัยชราซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้ รวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 43.40 ของทั้งหมด ในอัตราส่วนที่ประมาณแล้วเท่ากันคือ วัยทำงาน 1 คน ดูแลเด็ก หรือคนชรา 1 คน ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ไม่ก่อปัญหาความยากจนมาก สำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี รวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 8.90 ของทั้งหมด ถือเป็นอัตราส่วนที่น้อย แสดงให้เห็นว่าในช่วง 10 ปี มีอัตราการเกิดของพลเมืองในหมู่บ้านลดน้อยลงจากเมื่อก่อนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนครอบครัว เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในหมู่บ้าน

ตาราง 1 จำนวนประชากรของหมู่บ้านละลมเหนือ

อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	3	1.81	2	1.80	5	1.48
1-2 ปี	2	1.20	1	0.90	3	0.89
3-5 ปี	12	7.23	10	9.01	22	6.53
6-11 ปี	11	6.63	14	12.61	25	7.42
12-14 ปี	11	6.63	9	8.11	20	5.93
15-17 ปี	8	4.82	11	9.91	19	5.64
18-49 ปี	93	56.02	31	27.93	184	54.60
50-59 ปี	11	6.63	9	8.11	20	5.93
60 ปีขึ้นไป	15	9.04	24	21.62	39	11.57

1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร ประกอบด้วย

ไฟฟ้า หมู่บ้านละลมเหนือเริ่มมีไฟฟ้าใช้ประมาณปี 2530 เริ่มแรกมีไฟฟ้าใช้ไม่กี่ครัวเรือน แต่ในปัจจุบันครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้ามีทั้งหมด 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 96.51 ของครัวเรือนทั้งหมด

ถนน สมัยก่อนสภาพถนนในหมู่บ้านเป็นดินเหนียว เมื่อถึงฤดูฝนก็เป็นอุปสรรคต่อการคมนาคมการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ไปถึงซ้่าและคุณภาพลดลงเนื่องจากผลผลิตได้รับการกระแทกทำให้ซ้่า ราคาที่ตกลง ซึ่งต่อมาทางหมู่บ้านได้เขียนโครงการพัฒนาดถนนเสนอหน่วยงานรัฐและได้รับอนุมัติงบประมาณให้มีการสร้างถนนดังนี้

ปี พ.ศ. 2537 ได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สร้างถนนลูกรัง ยาว 1800 เมตร ทำให้มีการคมนาคมภายในหมู่บ้านดีขึ้น

ปี พ.ศ. 2538 ได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สร้างถนนหินคลุก ยาว 1800 เมตร

ปี พ.ศ. 2539 ได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลพุดซา สร้างถนนคอนกรีตรอบหมู่บ้าน ยาว 500 เมตร

ปี พ.ศ. 2543 ได้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลพุดซา สร้างถนนคอนกรีตรอบหมู่บ้าน ยาว 400 เมตร

ซึ่งโครงการเหล่านี้ส่งผลให้การคมนาคมภายในหมู่บ้านสะดวกมากขึ้น การขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเข้าไปในเมืองก็ใช้เวลาน้อยขายได้ราคาดีขึ้น

ประปา ในหมู่บ้านละลมเหนือเริ่มมีการใช้น้ำประปาประมาณปี พ.ศ. 2535 โดยประปาหมู่บ้านนั้นใช้ร่วมกันกับบ้านละลมโพธิ์ เนื่องจากทั้งสองหมู่บ้านช่วยกันคิดโครงการขอทางรัฐและแหล่งผลิตน้ำประปาก็มาจากน้ำในคลองละลมโพธิ์ที่ทั้งสองหมู่บ้านใช้ร่วมกัน ประปาหมู่บ้านมีความสำคัญกับหมู่บ้านเช่นเดียวกับสาธารณูปโภคด้านอื่น เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากน้ำประปาในการบริโภค อุปโภค ซึ่งปัจจุบันในหมู่บ้านละลมเหนือครัวเรือนที่ใช้น้ำประปามีทั้งหมด 61 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.93 ของครัวเรือนทั้งหมด

โทรศัพท์ เริ่มมีโทรศัพท์ใช้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2543 เป็นโทรศัพท์สาธารณะประจำบ้านผู้นำหมู่บ้านเพียง 1 ครัวเรือน ถ้าลูกบ้านต้องการใช้ก็สามารถมาใช้บริการได้ การเข้ามาของโทรศัพท์ทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์พอสมควร เมื่อมีการติดต่อธุระสำคัญและเหตุฉุกเฉิน แต่เนื่องจากการกระจายของครัวเรือนทำให้ไม่ทั่วถึงและระยะทางไกลในการเดินทางมาใช้บริการ ทำให้ในปี 2544 ทางรัฐจึงมีโทรศัพท์ให้มากขึ้นเป็น 14 ครัวเรือน ผู้ใดต้องการมาใช้โทรศัพท์ก็ขอใช้บริการบ้านใกล้เคียงได้

ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ ในหมู่บ้านมีประมาณ 0.75 ไร่ เดิมเคยเป็นป่าช้า แต่ปัจจุบันได้บุกเบิกทำป่าสะเดาและพืชสมุนไพร

แหล่งน้ำที่สำคัญ หมู่บ้านละลมเหนือมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ คลองละลมโพธิ์ โดยทอดยาวจากฝายโคกแฝกถึงบ้านละลมเหนือมีความยาวประมาณ 18.50 กิโลเมตร ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญในชีวิตของชาวบ้านเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำในการเพาะปลูก และบริโภค อุปโภค รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ของหมู่บ้าน ทำให้มีน้ำบริโภค อุปโภค ตลอดปี นอกจากนี้ในหมู่บ้านยังมีบ่อน้ำตื้นอีก 13 บ่อ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรในกรณีที่สวนอยู่ห่างจากคลอง และใช้อุปโภค บริโภคในครัวเรือนบ้างครัวเรือน แต่ไม่สามารถใช้ได้ตลอดปีเพราะในช่วงหน้าแล้งน้ำในบ่อส่วนใหญ่จะแห้งขอด

1.2.5 ด้านเศรษฐกิจ

ชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งจากการศึกษาและสำรวจข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านมีรายได้น้อย ในขณะที่เดียวกันก็มีรายจ่ายน้อยด้วยเช่นกัน เพราะยังอาศัยธรรมชาติในการจับปลา เก็บผัก ตามทุ่งนา ริมคลอง เมื่อพิจารณาถึงอาชีพทั้งหมดแล้วแยกได้ ดังนี้

อาชีพหลัก ชาวบ้านละลมเหนือมีอาชีพหลักในการทำเกษตร 74 ครัวเรือน โดยแยกเป็นทำนาอย่างเดียว 3 ครัวเรือน ทำสวนอย่างเดียว 21 ครัวเรือน และทำนาควนคู่กับการทำสวน 49 ครัวเรือน โดยใช้พื้นที่ในการทำนาควนไร่ละ 8.5 ไร่ และมีผู้ที่ทำนาแต่ไม่มีที่เป็นของตนเองอีก 20 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำนาควนคิดเป็นร้อยละ 74.63 ของทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2541 จึงเริ่มทำนาหว่านคิดเป็นร้อยละ 25.37 ของพื้นที่ทั้งหมด ผลผลิตข้าวเฉลี่ยทั้งหมู่บ้าน ครัวเรือนละประมาณ 3,968 กิโลกรัม/ปี ส่วนการทำสวนจะทำสวนผักจำพวก หอม ผักชี กวางตุ้ง ผักบุ้ง เป็นต้น ผลผลิตทางการเกษตรทั้งหมู่บ้านเฉลี่ยแล้วครัวเรือนละประมาณ 41,891 บาท/ปี ส่วนที่เหลืออีก 22 ครัวเรือน อาชีพหลักคือ รับราชการ 3 ครัวเรือน รับจ้างทั่วไป 16 ครัวเรือน และค้าขายอีก 3 ครัวเรือน ดังนั้นอาชีพหลักของชาวบ้านละลมเหนือจึงเป็นลักษณะทำนาทำสวน การใช้จ่ายส่วนมากจะใช้ในเรื่องการเกษตร ซ้อปุ๋ย ซ้อยาฆ่าแมลง เป็นสำคัญ

อาชีพรอง หรือรายได้เงินสดนอกการเกษตร หมายถึง รายได้เงินสดที่ได้จากการรับจ้างทุกชนิดการจับสัตว์น้ำ และอื่นๆ โดยเฉพาะอาชีพรับจ้างจะเกี่ยวข้องกับทางการเกษตร เช่น รับจ้างคานา เกี่ยวข้าว ขุดดิน ฉางหญ้า ในช่วงฤดูกลั่นๆ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ได้ทำเป็นประจำหรือช่วงเวลานาน ดังนั้นจึงเป็นการจ้างรับจ้างเฉพาะช่วงนั้นๆ โดยส่วนมากแล้วจะเป็นคน

ในหมู่บ้านด้วยกันหลังจากทำครอบครัวตัวเองเสร็จแล้ว จึงออกมารับจ้างครอบครัวอื่น เป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ระบบตลาด ผลผลิตทางการเกษตรส่วนมากของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะขายให้พ่อค้าคนกลางในหมู่บ้านและพ่อค้าในหมู่บ้าน ภายในหมู่บ้านมีร้านค้าทั้งหมด 3 ร้าน เป็นร้านขายของชำต้องกระจายกันอยู่ ชาวบ้านนิยมซื้อสินค้าจากร้านค้าที่อยู่ละแวกใกล้บ้านส่วนมากชาวบ้านจะซื้อของที่จำเป็นที่ใช้ในครัวเรือน สบู่ ยาสีฟัน น้ำปลา น้ำตาล

1.2.6 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ชาวบ้านในหมู่บ้านละมเหนือ โดยส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยโคราชเป็นภาษาท้องถิ่น ถ้ามีใครใช้ภาษากลางก็จะทราบได้ว่ามาจากที่อื่น ลักษณะครอบครัวของชุมชนบ้านละมเหนือมีทั้งที่เป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย ครอบครัวเดี่ยวมีเพียง พ่อ แม่ และบุตร เป็นสมาชิก ส่วนครอบครัวขยาย จะมีคนรุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยรวมอยู่บ้านหลังเดียวกับลูกหลานของตน ทำให้มีความอบอุ่นรักใคร่กันดี สังคมภายในหมู่บ้านเป็นสังคมเครือญาติ ทำให้มีการรวมกลุ่มกันง่าย มีการช่วยเหลือกันและกันในงานบุญต่างๆของหมู่บ้านเป็นไปด้วยดี โดยมีศูนย์รวมจิตใจร่วมกันที่วัดละมโพธิ์ และมีขนบธรรมเนียมประเพณี ทางศาสนาที่ปฏิบัติต่อกันมาตั้งแต่สมัยก่อน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับหมู่บ้านอื่นในตำบลพุดซา คือ

1. ประเพณีทำบุญขึ้นปีใหม่ งานนี้มีการจัดงานบุญกลางบ้าน โดยมีการทำบุญตักบาตร และอวยพรให้ผู้เฒ่าผู้แก่ และมีการสนุกสนานกันทั่วไป
2. งานบวชชีพราหมณ์ประจำปี ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันพ่อแห่งชาติ และวันแม่แห่งชาติ โดยชาวบ้านที่สละเวลา หรือว่างจากการประกอบสัมมาอาชีพเข้าบวชชีไม่โกนหัว เป็นเวลา 5-7 วัน จะมีการทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง รักษาศีล เจริญภาวนา
3. ประเพณีใส่บาตรครู ประเพณีนี้เริ่มเดือน 4 ของทุกๆปี โดยชาวบ้านจะทำขนมห่อมาทำบุญตักบาตรกัน มีการเข้าวัดเพื่อรักษาศีล
4. งานสงกรานต์ เริ่มทำบุญสงกรานต์ในวันสงกรานต์ เดือน 5 ของทุกปี ด้วยการทำพิธีทางศาสนา ทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง อุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว มีการรักษาศีล นอกจากนี้ยังมีการก่อเจดีย์ทราย มีการสรงน้ำพระพุทธรูป รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่และผู้มีพระคุณอื่นๆที่วัด
5. งานวันเข้าพรรษา งานนี้เริ่มในเดือน 8 มีการถวายผ้าอาบน้ำฝน เทียนเข้าพรรษาแก่พระภิกษุสงฆ์ ทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง และฟังธรรมเทศนา รักษาศีล

6. ประเพณีใส่บาตรสารท งานนี้จะกระทำเป็นประจำทุกปีในเดือน 10 มีการทำบุญตักบาตร โดยชาวบ้านแต่ละครัวเรือนจะทำขนมกระยาสารทมาใส่บาตรและแจกกันรับประทาน และมีการทำบุญรักษาศีล

7. งานวันออกพรรษา ซึ่งถือเป็นวันสำคัญทางศาสนาอีกวันหนึ่งมักจะทำกันในเดือน 11 ของทุกปี มีการทำบุญตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนา และถวายผ้าป่า รักษาศีล

8. ประเพณีลอยกระทง ประเพณีนี้เริ่มในวันเพ็ญเดือน 12 โดยก่อนหน้าวันงานประมาณ 2-3 วัน ชาวบ้านจะมาช่วยกันทำกระทงไว้ขาย ในวันงานมีการรักษาศีล ตักบาตร ข้าวสารอาหารแห้ง กลางคืนลอยกระทงเพื่อขอขมาพระแม่คงคา

9. ประเพณีทำบุญทอดกฐิน งานนี้เริ่มกระทำกันในเดือน 12 ของทุกปี ถ้าไม่มีเจ้าภาพที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลมาของกฐินทางหมู่บ้านก็จะถวายในลักษณะกฐินสามัคคี โดยชาวบ้านจะร่วมกันบริจาคทรัพย์ สิ่งของ เป็นองค์กฐินถวายวัด ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะถวายให้แก่พระภิกษุ เพื่อเป็นการอุทิศบุญกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และเพื่ออานิสงส์ของตัวเองด้วย

10. ประเพณีทำบุญเทศน์มหาชาติ งานนี้เริ่มในเดือน 12 โดยจัดให้มีพิธีทางศาสนา มีขนมจีนน้ำยา ขนมเทียน เพื่อนำไปวัดและรับประทานร่วมกัน

จากลักษณะของประเพณีที่ชาวบ้านยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ จึงทำให้วัดเป็นโบราณสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านให้รักใคร่ผูกพันกัน สามัคคีกัน เพราะปัจจุบันชาวบ้านมักจะทำงานจนไม่มีเวลาให้ส่วนร่วม เมื่อมีงานทำบุญก็จะได้พบปะพูดคุยกันทั้งคนในครอบครัว และเพื่อนบ้าน

1.2.7 การศึกษา

ประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ จบประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถพูด อ่าน เขียน ภาษาไทย ได้ บ้านละลมเหนือมีโรงเรียนระดับประถม คือ โรงเรียนบ้านละลมโพธิ์ ตั้งเมื่อ 2 พ.ย. 2482 มีครู 6 คน จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 2 คน ปริญญาตรี 4 คน มีนักเรียนในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 - 6 ทั้งหมด 70 คน

มีสมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน 37 คน คือ

ระดับประถมศึกษา 2 คน

ระดับมัธยมศึกษา 30 คน

สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา 5 คน

1.2.8 การร่วมกลุ่ม

เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวนผัก ซึ่งการลงทุนในการเกษตรในปัจจุบันต้องใช้เงินลงทุนสูง ในการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง

ตลอดจนการจ้างแรงงาน ล้วนแต่ใช้เงินทั้งสิ้น ซึ่งชาวบ้านในหมู่บ้านชายพีชผักได้ราคาไม่แน่นอน บางช่วงก็ขายได้ราคาดี บางช่วงก็ขาดทุน ส่วนใหญ่ชาวบ้านไม่มีเงินเก็บหรือเงินออม ถ้าช่วงไหนเจอปัญหาราคาคต่ำ เงินลงทุนครั้งต่อไปก็ไม่มี จำเป็นต้องกู้เงินจากแหล่งอื่นมาใช้จ่ายซึ่งอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ยังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ทางหมู่บ้านจึงเริ่มรวมกลุ่มกันเพื่อสะสมเงินลงทุนไว้ให้ชาวบ้านนำไปลงทุนทำการเกษตรหรือนำไปเวลาฉุกเฉินโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่านอกระบบ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ตั้งขึ้น พ.ศ. 2542 สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 126 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 208,200 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือ สะสมเงินและปล่อยกู้คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ
2. กลุ่มกองทุนหมู่บ้านละมเหนือ ตั้งขึ้น พ.ศ. 2543 สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 86 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 103,000 บาท กองทุนนี้เริ่มมาจากความสามัคคีของชาวบ้านบริจาคเงินเข้าร่วมกองทุน จากการทำบุญขึ้นปีใหม่ จนมีเงินทุนสะสมตั้งทุกวันนี้กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือ ปล่อยกู้คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ
3. กลุ่มสตรีแม่บ้าน ตั้งขึ้น พ.ศ. 2543 สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 30 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 100,000 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือ รวบรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิตข้าวต้มและพริกป่นส่งขายตลาด
4. กลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านละมเหนือ ตั้งขึ้น พ.ศ. 2544 สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 48 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 100,000 บาท เป็นกองทุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลพุดซา เพื่อให้เกษตรกรได้นำไปลงทุนทำการเกษตรหรือประกอบอาชีพ
5. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ตั้งขึ้น พ.ศ. 2544 สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมด 82 คน ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 1,000,000 บาท กิจกรรมหลักของกลุ่ม คือ ปล่อยกู้คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ

1.2.9 การเมืองการปกครอง

ในปี พ.ศ. 2534 ทางราชการได้ประกาศได้ประกาศจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองพื้นที่ โดยแยกจากหมู่บ้านละมเหนือออกมาโดยใช้คลองละมเหนือเป็นเส้นอาณาเขตหมู่บ้าน โดยให้ชื่อหมู่บ้านที่แยกใหม่ว่า บ้านละมเหนือ เป็นหมู่ที่ 15 ของตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โดยมี ผู้ใหญ่บ้าน	คือ นายชลอ หนูนพลกรัง เป็นผู้นำหมู่บ้าน
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คือ นายจรัส รวมใหม่
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	คือ นายวิเชียร รัตนารักษ์

ในปี พ.ศ. 2539 มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน โดยเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพุดซาประจำหมู่บ้านละดมเหือขึ้นมา 2 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านการพัฒนาหมู่บ้าน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านการปกครองหมู่บ้าน โดยปี พ.ศ. 2539 มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพุดซาประจำหมู่บ้านละดมเหือ คือ

นายจ๋านอง พานรอง

นายโอวาส ขอนพุดซา

ในปี พ.ศ. 2545 ทางอำเภอได้มีการจัดทีมในการบริหารดำเนินการประจำหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีเอกภาพ และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น โดยทีมในการบริหารดำเนินการประจำหมู่บ้านละดมเหือมีทั้งหมด 15 คน ดังนี้

นายชลด	หนูนพลกรัง	ผู้ใหญ่บ้าน
นายกระจ่าง	เรสูงเนิน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายพนม	อาจปัฐ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
นายจ๋ารัส	รวมใหม่	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
นายโอวาส	ขอนแก่นพุดซา	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
นางสาวอุคมพร	มะสันเทียะ	อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน
นางประนอม	หนูนพลกรัง	ตัวแทนกลุ่มสตรีแม่บ้าน
อาจารย์กัญญา	รวมใหม่	ฝ่ายการศึกษา
นายเจริญ	ทับพุดซา	ฝ่ายการคลัง
อาจารย์เดชา	รวมใหม่	ผู้ทรงคุณวุฒิ
สืบเอกบัว	เข็มพุดซา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
พระครูวิมลกิตติธรรม		ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายถนอม	รักงาม	ตัวแทนกลุ่มเกษตรกร
นายเหมือน	นุพลกรัง	ตัวแทนกลุ่มปศุสัตว์

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า ในระยะแรกประชาชนในหมู่บ้านที่เข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการกองทุน แต่เมื่อได้รับการประชาสัมพันธ์จากเอกสารที่อำเภอนำมาติดประกาศเผยแพร่ไว้ในหมู่บ้าน จากการติดตามข่าวทางสื่อสารมวลชน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และจากการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้าน ในการประชุมประจำเดือน ทำให้ผู้ที่สนใจจะสมัครขอกู้เงินมีความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านมากขึ้น ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีเนื่องจากชาวบ้าน โดยส่วนใหญ่เองก็ต้องการให้เกิดกองทุนนี้ แต่ก็มีชาวบ้านบางส่วนที่คิดว่ากองทุนนี้จะทำให้ชาวบ้านต้องเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้น

2) เงิน 1 ล้านบาทพบว่าเมื่อกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามายังหมู่บ้านทำให้เกิดกองทุนขึ้นมาใหม่อีก 1 กองทุนโดยใช้ชื่อว่า กองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 เกิดจากการได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาทเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2544 โดยกองทุนแห่งชาติได้ออกรับบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุน ซึ่งเปิดไว้กับธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี หมายเลขบัญชี 06 - 4310 - 20 - 098198 - 5 ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 “ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือมีคณะกรรมการบริหารกองทุนทั้งหมด 15 คน เป็นชายทั้งหมด 8 คน เป็นหญิงทั้งหมด 7 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานในกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1.	นายชลอ	หนูนพลกรัง	ประธาน
2.	นายกระจำ	เรสูงเนิน	รองประธาน
3.	นางกัญญา	รวมใหม่	เลขานุการ
4.	นางสังวาลย์	ตรีสันเทียะ	เหรัญญิก
5.	นายถนอม	รักงาม	กรรมการ
6.	นายจำรัส	รวมใหม่	กรรมการ
7.	นายวันเฉลิม	กิ่งแก้ว	กรรมการ
8.	นางสาวอุคมพร	มะสันเทียะ	กรรมการ
9.	นายเจริญ	ทับพุดซา	กรรมการ
10.	นายจันทอง	พานรอง	กรรมการ
11.	นางทองโรม	รัตนารักษ์	กรรมการ
12.	นางสมมาตร	เรียงสันเทียะ	กรรมการ

13. นางสาวอุบล	ทัฬหะ	กรรมการ
14. นางวีระ	นุพลกรัง	กรรมการ
15. นายสามิตร	รัตนารักษ์	กรรมการ

4) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่เคยสมัครกับกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านมาก่อน และมีบางส่วนที่เริ่มสมัครเข้ามาครั้งแรก วัตถุประสงค์ในการสมัครเข้ามาของสมาชิกก็มีหลายเหตุผล เนื่องจากต้องการให้หมู่บ้านพัฒนาขึ้น มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน บางส่วนก็มาจากการกู้เงินจริงๆ ซึ่งแต่ละเหตุผลสมาชิกก็สามารถทำให้เกิดการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาได้ และได้รับโอนเงินจัดสรร จนปัจจุบันสามารถปล่อยกู้ได้ โดยมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านละดมเหนือทั้งหมด 82 คน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า การที่คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติตามคำขอกู้ของสมาชิกกองทุนนั้น มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้โดยพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ มีผู้ค้ำประกันและคู่สมรสยินยอมถูกต้อง ถ้าพิจารณาไม่อนุมัติจะแจ้งให้สมาชิกทราบถึงจุดบกพร่องของคำขอกู้ โดยสมาชิกต้องจัดทำโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่าความคุ้มค่าต่อการลงทุน เพื่อขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน การอนุมัติเงินกู้แต่ละรายจะต้องผ่านมติที่ประชุมเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการและกู้ได้ครัวเรือนละหนึ่งรายเท่านั้น วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีเงินกู้ฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนวงเงินไม่เกินสามพันบาท มีการทำสัญญาเงินกู้ไว้กับคณะกรรมการกองทุน มีหลักประกันเงินกู้ อาจเป็นผู้ค้ำประกันหรือใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกันสมาชิกเขียนแบบเสนอโครงการ ไม่เหมาะสมกับจำนวนเงินที่ขอกู้ เอกสารไม่ครบจึงทำให้การพิจารณาอนุมัติช้าลง ต้องมีการแนะนำในการเขียนแบบเสนอโครงการใหม่อีกครั้งในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาอนุมัติ จะแจ้งให้สมาชิกกองทุนทราบ เพื่อให้สมาชิกกองทุนทำสัญญากับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านละดมเหนือ มีจำนวนบัญชีและหลักฐานสำคัญที่จัดทำจำนวน 8 เล่ม ได้แก่ บัญชีรายรับเงินกองทุน 1 ล้านบาท บัญชีรายจ่ายเงินกองทุน 1 ล้านบาท บัญชีค่าธรรมเนียมแรกเข้า บัญชีค่าหุ้น ใบรับสมัครสมาชิก คำร้องขอกู้เงิน สัญญาเงินกู้ สัญญาค้ำประกัน ซึ่งการจัดทำนั้นมีเหรียญกอกทอนหมู่บ้านที่มีความรู้ด้านนี้พอสมควร แต่การลงบัญชีไม่สามารถลงรายละเอียดได้ทุกเดือนเพราะว่าสมาชิกผู้กู้เงินไปจะส่งเป็นรายปี และการจัดทำบัญชีต่าง ๆ หน่วยงานมาให้คำแนะนำไม่เหมือนกัน การลงบัญชีจึงล่าช้าไปจึงทำให้ไม่เป็นปัจจุบันเท่าที่ควร

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่า

1) ผลโดยตรง พบว่า ในการเข้าไปศึกษาชุมชน ทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชุมชนและความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญทางด้านต่าง ๆ ของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในหมู่บ้าน และทำให้ทราบถึงการเข้ามาของกองทุนหมู่บ้านนี้ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีพอสมควรจากชาวบ้านในหมู่บ้าน เนื่องจากชาวบ้านต้องการเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพ เงินทุนของกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเองภายในหมู่บ้านไม่เพียงพอกับความต้องการของชาวบ้าน ซึ่งการมีกองทุนหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแหล่งในการปัจจุบันมีสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด 40 คนจากสมาชิกทั้งหมด 82 คน ยอดเงินให้กู้คิดเป็นเงิน 935,000 บาท ยอดคงเหลือเป็นเงิน 65,000 บาท

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1 ล้านบาทรอบแรก จำนวน 31 ราย

ชื่อ – นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	เงินที่รับอนุมัติ (บาท)
นางสีนวล บำรุงวงศ์	ค้าขาย	20,000
นายทิม ถัดพลกรัง	ค้าขาย	20,000
นางสมบุรณ์ เชียงใหม่	ทำไร่มันสำปะหลัง	20,000
นางสุทิน สิริงชัย	เลี้ยงควาย	20,000
นายถนอม รังงาม	เลี้ยงโคนม	50,000
นางสายม่าน เข้มพุดชา	เลี้ยงโคนม	20,000
นายเมี้ยน รัตนารักษ์	เลี้ยงโคพื้นเมือง	20,000
นายวิมลรัตน์ นูพลกรัง	ทำสวนผัก	20,000
นางสังวาลย์ ศรีสันเทียะ	ทำสวนผัก	50,000
นางวีระ นูพลกรัง	ค้าขาย	20,000
นายสุข มะสันเทียะ	เลี้ยงโคพื้นเมือง	20,000
นายวันเฉลิม กิ่งแก้ว	ค้าขาย	20,000
นายประจวบ นิลพุดชา	เลี้ยงควาย	20,000
นางม้วน ขมพลกรัง	ทำสวนผัก	15,000
นายพร้อม อาบสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	20,000
นายมานพ มะสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	20,000
นายเจริญ ทับพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	20,000
นางขุนทอง ศรีอินทร์	ทำไร่นาสวนผสม	15,000
นางสามารถ เรียงสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	15,000

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	เงินที่รับอนุมัติ (บาท)
นางละม่อม ขอนพุดชา	ทำสวนผัก	50,000
นางบัวชุม ขอนพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	10,000
นางทองโรม รัตนารักษ์	ทำสวนผัก	20,000
นายทวาย ก้านพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	50,000
นายจรัส รวมใหม่	ทำไร่นาสวนผสม	50,000
นายจันอง พานรอง	เลี้ยงโคพื้นเมือง	25,000
นายราพรธม โป้ยขุนทด	ทำสวนผัก	20,000
นางหนูจาก จันทรเวียง	ทำไร่นาสวนผสม	20,000
นายกระจำง เรสูงเนิน	ทำสวนผัก	20,000
นายสนิท ผายแก้ว	ทำไร่ข้าวโพด	20,000
นางประนอม หนูนพลกรัง	ค้าขาย	50,000
นายสามิตร รัตนารักษ์	ค้าขาย	15,000
รวมทั้งหมด		775,000

ตารางที่ 3 จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1 ล้านบาทรอบที่ 2 จำนวน 46 ราย

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	เงินที่รับอนุมัติ (บาท)
นายเฉลียว ปราณีตพลกรัง	ทำสวนผัก	20,000
นายปรีชา โอนสันเทียะ	ทำสวนผัก	20,000
นางมาลัย แพนสันเทียะ	เลี้ยงโคพื้นเมือง	20,000
นายจักรี นิลพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	20,000
นางสุนทร กิ่งพุดชา	ทำไร่มันสำปะหลัง	15,000
นางอำภย์ รวมใหม่	ทำนา	20,000
รวมทั้งหมด		115,000

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1 ล้านบาทรอบที่ 3 จำนวน 3 ราย

ชื่อ – นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	เงินที่รับอนุมัติ (บาท)
นายทองหล่อ คาวคอน	เลี้ยงโค	28,000
นางอนันต์ เกษพุดชา	ทำสวนผัก	15,000
นางสังัด นาพุดชา	เลี้ยงสุกร	12,000
รวมทั้งหมด		45,000

ตารางที่ 5 ยอดเงินกู้ทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติ(ราย)	จำนวนเงิน(บาท)
1	24 ต.ค. 45	31	775,000
2	22 พ.ย. 45	6	115,000
3	2 ก.พ. 45	3	45,000
รวม		40	945,000

1) ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนผู้กู้ที่ยื่นคำร้องขอ 82 คน ได้พิจารณาอนุมัติเงินกู้ทั้งหมด 82 คน แต่ก็มีชาวบ้านบางคนยื่นคำร้องไม่ผ่านเนื่องจากขาดเอกสาร ขาดหลักทรัพย์ และผู้ค้ำประกัน ทำให้ทางคณะกรรมการไม่สามารถให้ยื่นคำร้องขอผู้ได้กองทุนหมู่บ้านฯ ในการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 945,000 บาท เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ โดยมีอาชีพต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 กิจกรรมที่ผู้กู้เขียนโครงการขอ

กิจกรรม	จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติ(ราย)	จำนวนเงิน(บาท)
ปลูกพืช	22	775,000
เลี้ยงสัตว์	12	265,000
ค้าขาย	6	140,000
รวม	40	945,000

2) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า ในการเข้าไปศึกษาชุมชนจากการจัดทำเวทีชาวบ้าน การจัดประชาคม และเสวนากลุ่มอาชีพ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันภายในกลุ่มประชาคมหรือกลุ่มเสวนา เช่นการจัดประชาคมคณะกรรมการกองทุนระดับตำบล ทำให้เกิด

การแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการกองทุน การจัดเสวนากลุ่มอาชีพ ทำให้เกิดทักษะความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มอาชีพ ทำให้หมู่บ้านเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นอยู่ ทำให้ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับหมู่บ้านและตำบลของตนเอง ทำให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็งจากการรวมพลังของชุมชนในการแก้ไขปัญหา หมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งเกิดจาก ความสามัคคี มีผู้นำที่มีคุณธรรม สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ยกย่องคนทำความดี ร่วมมือกันวางแผนแก้ไขปัญหาและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน ความซื่อสัตย์ต่อกัน ความรักใคร่ปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความอยู่ดีกินดีของประชาชน ความก้าวหน้าทันเหตุการณ์ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเดิมทางหมู่บ้านก็มีการรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม สมาชิกทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินการ จากตาราง 7 พบว่า สมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้การดำเนินการเป็นไปได้ อย่างเรียบร้อย เมื่อพบปัญหาที่สามารถใช้ประสบการณ์ผ่านมาแก้ไขให้ผ่านไปด้วยดี ส่วนผู้กู้ที่เริ่มทำเป็นครั้งแรกก็ไม่พบปัญหาอะไรเนื่องจากมีผู้ให้คำปรึกษาที่ใกล้ชิดกัน เช่น ญาติ

ตาราง 7 ประสิทธิภาพในการดำเนินการที่ขอกู้

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	ประสบการณ์ในการดำเนินการ
1. นางสีนวล บำรุงวงศ์	ค้าขาย	มี
2. นายทิม ถัดพลกรัง	ค้าขาย	ไม่มี
3. นางสมบุญ เชียงใหม่	ทำไร่มันสำปะหลัง	ไม่มีแต่ฝากญาติที่ทำมันช่วยดูแล
4. นางสุทิน สี่งชัย	เลี้ยงควาย	มี
5. นายถนอม รังงาม	เลี้ยง โคนม	ไม่มีแต่เคยเลี้ยง โคนพื้นเมือง
6. นางสาวมาน เข้มพุดชา	เลี้ยง โคนม	ไม่มี
7. นายแมน รัตนรักษ์	เลี้ยง โคนพื้นเมือง	มี
8. นายวิมลรัตน์ นูพลกรัง	ทำสวนผัก	มี
9. นางสาววลัย ตรีสันเทียะ	ทำสวนผัก	มี
10.นางวีระ นูพลกรัง	ค้าขาย	มี
11.นายสุข มะสันเทียะ	เลี้ยง โคนพื้นเมือง	มี

ตาราง 7 (ต่อ) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการที่ขอกู้

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	ประสิทธิภาพในการดำเนินการ
12.นายวันเฉลิม กิ่งแก้ว	ค้าขาย	ไม่มี
13.นายประจวบ นิลพุดชา	เลี้ยงควาย	มี
14.นางม้วน ขมพลกรัง	ทำสวนผัก	มี
15.นายพร้อม อาบสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	มี
16.นายมานพ มะสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	มี
17.นายเจริญ ทับพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	มี
18.นางขุนทอง ศรีอินทร์	ทำไร่นาสวนผสม	มี
19.นางสามารถ เรียงสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	มี
20.นางละม่อม ขอนพุดชา	ทำสวนผัก	มี
21.นางบัวชุม ขอนพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	มี
22.นางทองโรม รัตนารักษ์	ทำสวนผัก	มี
23.นายทวย ก้านพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	มี
24.นายจรัส รวมใหม่	ทำไร่นาสวนผสม	มี
25.นายจันทอง พานรอง	เลี้ยงโคพื้นเมือง	มี
26.นายรำพรรณ ไอยขุนทด	ทำสวนผัก	มี
27.นางหนูจาก จันทรเวียง	ทำไร่นาสวนผสม	มี
28.นายกระจำง เรสูงเนิน	ทำสวนผัก	มี
29.นายสนิท ผายแก้ว	ทำไร่ข้าวโพด	มี
30.นางประนอม หนูนพลกรัง	ค้าขาย	มี
31.นายสามิตร รัตนารักษ์	ค้าขาย	มี
32.นายเฉลียว ปราณิตพลกรัง	ทำสวนผัก	มี
33.นายปรีชา โอนสันเทียะ	ทำสวนผัก	มี
34.นางมาลัย แพนสันเทียะ	เลี้ยงโคพื้นเมือง	มี
35.นายจักรี นิลพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	มี
36.นางสุนทร กลิ่งพุดชา	ทำไร่มันสำปะหลัง	ไม่มี
37.นางอำภย์ รวมใหม่	ทำนา	มี

ตาราง 7 (ต่อ) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ขอกู้

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	ประสิทธิภาพในการดำเนินการ
38.นายทองหล่อ คาวคอน	เลี้ยงโค	มี
39.นางอนันต์ เคยพุดชา	ทำสวนผัก	มี
40.นางสังัด นาพุดชา	เลี้ยงสุกร	มี

2) อาชีพหลักของผู้กู้ จากตาราง 8 พบว่าส่วนใหญ่ผู้กู้จะมีอาชีพหลักที่สัมพันธ์กับที่เขียนโครงการไป บางรายเท่านั้นที่มีอาชีพหลักอีกอย่างแล้วเขียนโครงการขอกู้เพื่อทำอาชีพเสริมซึ่งน่าจะมาแทนเป็นอาชีพหลักได้ เช่นเลี้ยงวัวแทนทำสวนผัก

ตาราง 8 อาชีพหลักของผู้กู้

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	อาชีพหลักของผู้กู้
1. นางสีนวล บำรุงวงศ์	ค้าขาย	ค้าขาย
2. นายทิม ถัดพลกรัง	ค้าขาย	ทำสวนผัก
3. นางสมบุญรณ์ เจริงใหม่	ทำไร่มันสำปะหลัง	ทำสวนผัก
4. นางสุทิน สิริงชัย	เลี้ยงควาย	เลี้ยงควาย
5. นายถนอม รักงาม	เลี้ยงโคนม	ทำสวนผัก
6. นางสาวมาน เข้มพุดชา	เลี้ยงโคนม	ทำสวนผัก
7.นายแมน รัตนารักษ์	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงโค
8. นายวิมลรัตน์ นูพลกรัง	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
9. นางสาววัลย์ ศรีสันเทียะ	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
10.นางวีระ นูพลกรัง	ค้าขาย	ค้าขาย
11.นายสุข มะสันเทียะ	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงโค
12.นายวันเฉลิม กิ่งแก้ว	ค้าขาย	ทำสวน
13.นายประจวบ นิลพุดชา	เลี้ยงควาย	เลี้ยงควาย
14.นางม้วน ขมพลกรัง	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
15.นายพร้อม อาบสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	ทำนา ทำสวน
16.นายมานพ มะสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวนผัก
17.นายเจริญ ทับพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงโค
18.นางขุนทอง ศรีอินทร์	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวน
19.นางสามารถ เรียงสันเทียะ	ทำไร่นาสวนผสม	ทำนา

ตาราง 8 (ต่อ)

ชื่อ - นามสกุล	โครงการที่จัดทำ	อาชีพหลักของผู้กู้
20.นางละม่อม ขอนพุดชา	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
21.นางบัวชุม ขอนพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวนผัก
22.นางทองโรม รัตนารักษ์	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
23.นายทวย ก้านพุดชา	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวนผัก
24.นายจรัส รวมใหม่	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวนผัก
25.นายจ่านอง พานรอง	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงสัตว์
26.นายรำพรรณ โปยขุนทด	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
27.นางหนูจาก จันทร์เวียง	ทำไร่นาสวนผสม	ทำสวนผัก
28.นายกระจ่าง เรสูงเนิน	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
29.นายสนิท ผายแก้ว	ทำไร่ข้าวโพด	ทำไร่
30.นางประนอม หนูนพลกรัง	ค้าขาย	ค้าขาย
31.นายสามิตร รัตนารักษ์	ค้าขาย	ค้าขาย
32.นายเฉลียว ปราณีตพลกรัง	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
33.นายปรีชา โอนสันเทียะ	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
34.นางมาลัย แผนสันเทียะ	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงโค
35.นายจักรี นิลพุดชา	เลี้ยงโคพื้นเมือง	เลี้ยงโค
36.นางสุนทร กลิ่งพุดชา	ทำ ไร่มันสำปะหลัง	ทำสวนผัก
37.นางอำภย์ รวมใหม่	ทำนา	ทำนา
38.นายทองหล่อ ดาวดอน	เลี้ยงโค	เลี้ยงโค
39.นางอนันต์ เคยพุดชา	ทำสวนผัก	ทำสวนผัก
40.นางสงัด นาพุดชา	เลี้ยงสุกร	รับจ้าง

3) รายได้ของครอบครัวผู้กู้ จากการสัมภาษณ์ผู้กู้แต่ละรายพบว่ารายได้ของผู้กู้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 45,000-150,000 บาท/ปี ซึ่งถือเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากนัก ในกรณีที่ผู้กู้ได้กู้เงินไม่เกิน 20,000บาท แล้วมีรายได้โดยเฉลี่ย 45,000 ถ้าเก็บเงินได้ก็สามารถมีเงินชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพสูง ในกรณีของผู้ที่ทำสวนผัก เพราะต้องใส่ทั้งปุ๋ย และยา ซึ่งล้วนแต่มีราคาแพงทั้งนั้น รายได้ที่ได้มาจึงหมดเงินไปกับส่วนนี้ ซึ่งการที่ผู้กู้จะสามารถออมเงินได้ก็เป็นไปได้ยาก เพราะยังมีค่าใช้จ่ายใน

แต่ละวันมาเกี่ยวข้องกับนอกจากค่าใช้จ่ายในการลงทุน ยังมีค่าอาหาร เงินให้ลูกไปโรงเรียน แต่สำหรับผู้ที่มียาได้โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 100,000 บาทขึ้นไปก็ง่ายต่อการชำระคืนเงินกู้เมื่อครบปี และอาจจะมีเงินเหลือเก็บไปลงทุนได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

4) หนี้สินของผู้กู้ จากการสัมภาษณ์ผู้กู้แต่ละรายพบว่าหนี้สินของผู้กู้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 10,000-200,000 บาท ส่วนมากจะเป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มีการพักหนี้เกษตรกร ประมาณ 3 ราย ส่วนหนี้รายทุนนอกระบบมีประมาณ 2 ราย เท่านั้นในจำนวนผู้กู้ทั้งหมด จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะพบว่าจำนวนหนี้ของผู้กู้และรายได้ของผู้กู้มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก ในกรณีที่ผู้กู้บางรายที่ไม่ได้พักหนี้เกษตรกรจะมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้กู้ไม่มีเงินออมเหลือพอส่งคืนเมื่อถึงกำหนดชำระ

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่กู้มาได้ ชาวบ้านเมื่อได้รับเงินมาแล้วส่วนใหญ่นำเงินเหล่านั้นไปใช้ในกิจการที่เขียนไว้ในโครงการ เช่น ผู้ที่เขียนโครงการทำกิจการค้าขายก็นำเงินไปซื้อของเพิ่มเติมมาไว้ในร้าน หรือขยายกิจการ ใช้จ่ายเกี่ยวกับการค้าขาย ผู้กู้ที่เลี้ยงสัตว์ ก็นำเงินไปซื้อลูกวัว ลูกควาย หรือซื้ออาหารสัตว์ ซื้ออุปกรณ์ในการเลี้ยงสัตว์ ทำไร่มันสำปะหลังก็ได้นำเงินกู้ไปซื้อพันธุ์มันสำปะหลัง ซื้อปุ๋ย จ่ายค่าเช่าไร่ ผู้ที่ทำนา ส่วนมากก็นำเงินไปซื้อปุ๋ย เป็นค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน เช่นเดียวกับการทำสวนผัก นอกจากค่าใช้จ่ายที่กล่าวมาในการซื้อปุ๋ย จ่ายค่าแรงงาน แล้วยังมีค่ายาฆ่าแมลงที่มีราคาสูงมาก ค่าอุปกรณ์ พวกเครื่องฉีดพ่น ซึ่งจำนวนเงินที่ได้มานี้ทำให้ผู้กู้ที่มีรายจ่ายเพียงพอที่ขอกู้ไปสามารถใช้จ่ายไปในการลงทุนได้อย่างเหมาะสมไม่ต้องไปกู้ยืมเพิ่ม ซึ่งของเหล่านี้บางอย่างก็ราคาแพงเกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ทำให้ไม่พอค่าใช้จ่ายต้องกู้จากนายทุนนอกระบบอีก เพราะถ้าไม่มีเงินเพิ่มการดำเนินงานก็จะสะดุด หรือถ้าไม่กู้ยืมนายทุนเพิ่มก็อาจทำให้กิจการอยู่ครึ่งๆกลาง อาจปล่อยไม่ทำอีกต่อไปได้ทำให้ไม่สามารถประสบผลตามโครงการที่เสนอต่อคณะกรรมการ

2) วัตถุดิบ ส่วนมากผู้กู้ใช้วัตถุดิบในการเลี้ยงสัตว์ เช่น พวกอาหารสำหรับลูกหมู วัว จะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในบ้านของตนเช่น หญ้าตามทุ่งนา หยวกกล้วย ข้าวเหลือ ซึ่งไม่ได้ใช้เงินลงทุนมากนัก แต่ก็ต้องให้อาหารสำเร็จบ้างในกรณีที่ลูกสัตว์ยังเล็กอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้กู้จะเข้าไปซื้อในตัวเมือง เนื่องจากในหมู่บ้านไม่มีขาย ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น ส่วนการปลูกพืชนั้น ส่วนใหญ่มักใช้เมล็ดพันธุ์จากตลาด ไม่นิยมเพาะเองเพราะเสียเวลาและได้ผลไม่เต็มที่ ในด้านการค้าขาย ถ้าขายของชำ ก็จะไปซื้อของมาขายจากในเมืองเช่นกัน แต่ถ้าเป็นพ่อค้าคนกลางก็รับซื้อพืชผลจากสมาชิกในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้สมาชิกมีตลาดในการขายผลผลิตเพิ่มขึ้น

3) เทคนิควิธีทำงาน จะพบว่าเทคนิคการขายสินค้าให้ได้มากขึ้นกว่าเดิม ของผู้ผู้ที่มีกิจกรรมเดียวกันจะศึกษาจากร้านค้าใกล้เคียง และได้เข้าร่วมกลุ่มเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และซื้อสินค้าจากแหล่งที่ขายถูกที่สุดหรือร้านประจำที่ให้ส่วนลด พยายามนำสินค้าที่ร้านอื่นในหมู่บ้านไม่มีมาขาย โดยดูความต้องการของผู้ซื้อด้วย ตั้งราคาให้ยุติธรรม ในการเลี้ยงสัตว์ก็พยายามลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงจากการหาวัตถุดิบภายในหมู่บ้านมาให้สัตว์กิน ส่วนการปลูกพืชบางรายก็ปลูกพืชโดยการคาดเดาว่าต่อไปพืชชนิดนี้จะได้ราคา ก็ปลูกล่วงหน้าไว้ก่อน

4) กำลังทำงาน ผู้ผู้จะใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ เพื่อลดต้นทุนในการจ่ายค่าแรง เช่น การค้าขาย การเลี้ยงสัตว์ ซึ่งไม่ต้องใช้จำนวนคนในการเลี้ยงมากเพียงวันละ 1-2 คนก็เพียงพอ ส่วนการปลูกพืชนั้นบางกิจกรรมก็ต้องจ้างแรงงานในการคานา เกี่ยวข้าว ตัดผัก ในกรณีที่มีปริมาณผลผลิตมาก

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการธุรกิจของผู้ผู้แต่ละราย พบว่า ผู้ผู้จะใช้วิธีการดำเนินกิจการที่คล้ายกับสมัยก่อนที่เคยมีประสบการณ์ ซึ่งไม่ใช่วิธีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่มีการทำบัญชี ไม่มีการตลาด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ การปลูก พืช หรือการค้าขายก็ตาม ซึ่งการที่ผู้ผู้ไม่มีความรู้ในการทำกิจการให้ธุรกิจที่มีผลให้ราคาของผลิตภัณฑ์ต่ำกว่าที่ควรเป็นแต่ก็สามารถขายผลิตภัณฑ์ได้ เช่น การปลูกมันสำปะหลังก็เจอกับปัญหาความแล้งมากเกินไป ปลูกมันสำปะหลังแล้วมันตายต้องหาพันธุ์มาปลูกทดแทน รายจ่ายต้องเพิ่มขึ้น

2) การหาตลาดที่ดี พบว่า ผู้ผู้ที่ทำไร่มันสำปะหลังมีตลาดในการที่จะนำไปขาย ซึ่งได้รับคำแนะนำจากญาติแต่จะพบว่าการทำไร่มันสำปะหลังการขายผลผลิตไม่มีปัญหา เพราะโรงงานรับซื้อตลอดแต่ราคาไม่แน่นอน แล้วแต่สถานการณ์ แต่ละปีราคาหัวมันจะสูง บางปีราคาต่ำ ส่วนผู้ผู้ที่ปลูกผักก็สามารถนำผลผลิตบางส่วนที่ผู้ผู้ที่ทำการค้าขายผักได้ สำหรับผู้ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ มักจะขายให้กับตลาดเดิม หรือผู้ที่เริ่มทำก็มีผู้ที่ให้คำแนะนำสำหรับการหาตลาดส่วนมากจะเป็นผู้ที่อาชีพเดียวกัน

3) การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่า ผู้ผู้ที่เลี้ยงวัว ควาย หมู สามารถที่จะหาวัตถุดิบที่ดีได้ภายในหมู่บ้านของตนเอง เนื่องจากภายในหมู่บ้านเกือบทุกครัวเรือนจะมีอาหารเหลือให้ลูกหมูหรือ หมู้าสดตามทุ่งนา หรือสวนผัก

4) การทำบัญชี ผู้ผู้ที่ทำการค้าขาย หรือปลูกพืชส่วนใหญ่ไม่มีการทำบัญชีใช้จ่ายเงิน แต่จะประมาณรายจ่ายเอง โดยดูจากยอดขายสินค้าประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ไม่ทราบรายได้ รายจ่ายจริง เนื่องจากเคยชินกับการใช้จ่ายวันต่อวัน ซึ่งยากต่อการออมเงินไว้ใช้ชำระหนี้สิน ซึ่งแตกต่างกับการเลี้ยงสัตว์ที่ถึงแม้จะไม่มีการทำบัญชีแต่ก็จำได้เนื่องจากซื้อมาครั้งเดียวและ

ขายได้ครั้งเดียว สามารถเก็บไว้ขายระยะส่งคืนเงินได้ ซึ่งที่จริงอาจจะขาดทุนจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงที่ไม่ได้ลงรายจ่ายไว้ทำให้คิดว่าได้กำไร

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ผลโดยตรง ที่ได้รับหลังจากสมาชิกกองทุนกู้เงินกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ซึ่งจะพบว่า ทำให้สมาชิกกองทุนมีอาชีพหลักเพิ่มขึ้น และทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่ได้เงินไปลงทุนและสามารถขายผลผลิตได้ราคาดีเกิดผลกำไร นอกจากนี้ยังได้ลดรายจ่ายในกรณีที่ผลผลิตเหลือจากการผลิต รวมทั้งส่งผลกระทบต่อให้มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ

ผลกระทบโดยอ้อม ผู้กู้ได้ขยายกิจการจากเดิมไม่มีเงินในการลงทุนเพิ่มผลผลิตที่ได้ก็น้อย แต่เมื่อมีเงินมาลงทุนก็สามารถซื้อวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในการขยายกิจการให้ใหญ่ขึ้นได้ หรือเลี้ยงสัตว์ได้เพิ่มขึ้นอีก ปลุกพืชได้เพิ่ม ทำให้ผลกำไรเพิ่ม กิจการก็ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้กู้เมื่อได้ทำกิจการด้วยตนเองเพิ่มก็สามารถคิดเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเพื่อที่จะทำให้ผลผลิตดียิ่งขึ้น หรือขายได้ดี เช่นเทคนิคการขายสินค้าให้ได้มากขึ้นกว่าเดิม ของผู้กู้ที่มีกิจกรรมเดียวกันจะศึกษาจากร้านค้าใกล้เคียง และได้เข้าร่วมกลุ่มเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และซื้อสินค้าจากแหล่งที่ขายถูกที่สุดหรือร้านประจำที่ให้ส่วนลด พยายามนำสินค้าที่ร้านอื่นในหมู่บ้าน ไม่มีมาขายโดยดูความต้องการของผู้ซื้อด้วย ตั้งราคาให้ยุติธรรม ในการเลี้ยงสัตว์ก็พยายามลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงจากการหาวัตถุดิบภายในหมู่บ้านมาให้สัตว์กิน ส่วนการปลูกพืชบางรายก็ปลูกพืชโดยการคาดเดาว่าต่อไปพืชชนิดนี้จะได้ราคา ก็ปลูกล่วงหน้าไว้ก่อน

ผลกระทบทางอ้อม ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง และการที่ผู้กู้ได้เข้าร่วมการจัดเวที ชาวบ้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตัวเองเหล่านี้ มาจากประสบการณ์ โดยได้ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือ ประสานงานด้านต่าง ๆ เกิดเสียสละเวลา เกิดการพัฒนาตนเอง และมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืนเพื่อที่จะทำให้ตนเองสามารถชำระคืนเงินกู้ได้อย่างตรงเวลาและครบตามจำนวนเงิน รวมทั้งมีการกลับคืนถิ่นของประชาชนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนการเกิดอาชีพต่างๆ ในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้นในหมู่บ้าน สมาชิกในหมู่บ้านที่ออกไปทำงานต่างจังหวัดได้กลับเข้ามาทำงานในบ้านของตนเอง

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้อาชีพ ทำสวน ทำนา เลี้ยงสัตว์ และค้าขายในหมู่บ้าน เทคนิคการขายสินค้าให้ได้มากขึ้นกว่าเดิมของผู้กู้ที่มีกิจกรรมเดียวกัน จะศึกษาจากร้านค้าใกล้เคียง

เตียง และได้เข้าร่วมกลุ่มเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน และซื้อสินค้าจากแหล่งที่ขายถูกที่สุดหรือร้านประจำที่ให้ส่วนลด พยายามนำสินค้าที่ร้านอื่นในหมู่บ้านไม่มีมาขาย โดยดูความต้องการของผู้ซื้อด้วย ตั้งราคาให้ยุติธรรม ในการเลี้ยงสัตว์ก็พยายามลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงจากการหาวัตถุดิบภายในหมู่บ้านมาให้สัตว์กิน ส่วนการปลูกพืชบางรายก็ปลูกพืชโดยการคาดเดาว่าต่อไปพืชชนิดนี้จะได้ราคา ก็ปลูกล่วงหน้าไว้ก่อน ซึ่งสามารถสรุปการนำมาขายของเทคนิคที่สามารถทำให้กิจการมีผลผลิตที่ดีได้ดังนี้

3.1 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ผู้ที่ได้รับเงินอนุมัติมาใช้ในการเลี้ยง วัวนม วัวพื้นเมือง ควาย ปลา มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนรวมกับเงินทุนของตนทำให้สามารถนำไปใช้ซื้ออุปกรณ์และลงทุนทำการประกอบอาชีพ สถานที่ใช้ประกอบการที่เป็นของผู้เองไม่ต้องเสียค่าเช่าและวัตถุดิบที่สามารถหาได้จากธรรมชาติภายในหมู่บ้าน ส่วนกำลังในการทำงานจะใช้คนในครอบครัวเป็นผู้เลี้ยงโดยอาจสับเปลี่ยนกัน กระบวนการที่ดี ได้แก่ การหาตลาด โดยจะมีพ่อค้ามารับซื้อ การหาวัตถุดิบที่ดีและราคาถูกจากธรรมชาติช่วยลดต้นทุนในการผลิต ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ น้ำนมจากโคนมที่เพียงพอต่อการขายในแต่ละวัน น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นของลูกโคพื้นเมืองหรือควายที่พร้อมจะขายได้ราคาเมื่อถึงกำหนดชำระคืน

3.2 อาชีพปลูกพืช ผู้ที่ได้รับเงินอนุมัติมาใช้ทำสวนผัก ทำไร่นาสวนผสม ทำไร่มันสำปะหลัง มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนรวมกับเงินทุนของตนทำให้สามารถนำไปใช้ซื้ออุปกรณ์และลงทุนทำการประกอบอาชีพ สถานที่ใช้ประกอบการทำสวนผักทำไร่นาสวนผสม เป็นของผู้เองไม่ต้องเสียค่าเช่าและวัตถุดิบที่สามารถหาได้จากธรรมชาติภายในหมู่บ้าน ส่วนกำลังในการทำงานจะใช้คนในครอบครัวเป็นหลักในการทำงานซึ่งช่วยลดต้นทุนในการจ้างแรงงานลดลงเล็กน้อย กระบวนการที่ดี ได้แก่ การหาตลาด โดยจะมีพ่อค้ามารับซื้อหรือนำไปขายให้กับผู้ที่ค้าขายในตลาดผักสด ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ผลผลิตที่สดใหม่จากสวน ถ้าปลูกถูกช่วงก็จะขายได้ราคาดี

3.3 อาชีพค้าขาย ผู้ที่ได้รับเงินกู้มานำไปลงทุนขายของชำ ขายผัก มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่ได้รับอนุมัติจากกองทุนรวมกับเงินทุนของตน ผู้ที่ลงทุนขายของชำ สามารถนำไปใช้ซื้อสินค้าเข้ามาในร้านเพิ่มขึ้น สถานที่ใช้ประกอบการที่เป็นของผู้เองไม่ต้องเสียค่าเช่า ส่วนกำลังในการทำงานจะใช้คนในครอบครัวเป็นผู้ขาย ผู้ที่ลงทุนค้าขายผักสดก็มีเงินไปซื้อผักจากชาวบ้านในหมู่บ้าน ส่วนกำลังในการทำงานจะใช้คนในครอบครัวเป็นผู้ขาย กระบวนการที่ดี ได้แก่ การตลาดของผู้ขายของชำจะนิยมนำสินค้าที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และแปลกใหม่ที่ร้านอื่นไม่มีขาย ทำให้สามารถขายสินค้าให้กับลูกค้าในหมู่บ้านและผู้ที่ผ่านมาหน้าร้านค้า ในกรณี

ของผู้ขายผักสดนิยมนิดปีละครา และผักที่ขายมีความสด ใหม่ ทำให้ลูกค้าสนใจซื้อเพิ่มขึ้น การหาวัตถุดิบที่ดีและราคาถูกในหมู่บ้านก็เป็นการช่วยลดต้นทุนในการขนส่งผลผลิต

4. ผลอื่นที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

4.1 ผลที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในการเข้ามาของกองทุนเงินล้าน ทำให้สภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านเปลี่ยนไปในทางลบ แต่ยังไม่ชัดเจนเนื่องจากระยะเวลาที่ยังสั้นอยู่ แต่ถ้าดูแนวโน้มที่เกิดขึ้นก็จะพบว่า สภาพดินจะเค็ม เนื่องจากการผู้กู้ต้องการเร่งผลผลิตและมีเงินลงทุนทำให้สามารถซื้อและใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงอย่างหนักโดยไม่มีการปรับปรุงหน้าดินอย่างถูกวิธี ไม่มีข้อเสนอแนะจากผู้รู้ สภาพน้ำที่เน่าเสียจากสารเคมี

4.2 ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการที่ทำประชาคม การจัดเวทีชาวบ้าน ทำให้ผู้กามีโอกาสพบปะพูดคุยกันบ่อยขึ้น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน ทำให้ชาวบ้านมีความสนิทสนมกันเพิ่มขึ้นเดความรัก สามัคคีเพิ่มขึ้นกว่าเดิมอาจไม่เพิ่มขึ้นมากแต่ก็อยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาได้ง่ายยิ่งขึ้น ในอนาคตเกี่ยวกับการก่อตั้งกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน

4.3 ผลที่เกิดจากการจัดทำบัญชี จากการที่คณะกรรมการ เற்றுณิก ได้เข้ารับการอบรมการจัดทำบัญชี ทำให้ภายในหมู่บ้านมีผู้รู้เรื่องบัญชีเพิ่มขึ้นอาจจะไม่เก่งในเรื่องนี้ แต่ก็สามารถเข้าใจว่าในการบริหารจัดการกองทุนต้องมีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย อย่างง่าย ซึ่งการเข้าใจถึงการจัดทำบัญชีต้องใช้ระยะเวลาบ้าง

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

5.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า จากเดิมที่บ้านละลมเหนือมีกองทุนอยู่ก่อนแล้ว 4 กองทุนนั้นเมื่อกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามายังหมู่บ้านทำให้เกิดกองทุนขึ้นมาใหม่อีก 1 กองทุนโดยใช้ชื่อว่า กองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 เกิดจากการได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาทเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2544 โดยกองทุนแห่งชาติได้ออนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนซึ่งเปิดไว้กับธนาคารออมสิน สาขามุขมนตรี หมายเลขบัญชี 06 - 4310 - 20 - 098198 - 5 ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 “ ซึ่งระยะแรกของการจัดตั้งกองทุนนั้นส่วนใหญ่ชาวบ้านยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุน 1 ล้านบาท หรือเข้าใจบ้างก็มีเพียงส่วนน้อย แต่ก็มีผู้รู้ และผู้ที่ได้รับการอบรมมาชี้แจงข้อสงสัยดังกล่าว ทำให้มีจำนวนผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับการเข้ามาของกองทุนนี้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีความประสงค์จะขอกู้เงิน ส่วนทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี เนื่องจากชาวบ้านต้องการให้เกิดกองทุนนี้เพื่อที่จะได้กู้ยืม

เงินทุนไปใช้ประกอบอาชีพ จึงถือว่ากองทุนนี้เป็นกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิกบ้านละลมเหนือ แต่ก็มีชาวบ้านบางส่วนที่คิดว่ากองทุนนี้จะทำให้ชาวบ้านต้องเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้น เช่นกัน ซึ่งในส่วนของความเข้มแข็งและการอยู่รอดของกองทุนนี้มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์พอใช้ เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนและปฏิบัติตามขั้นตอนและสมัครเป็นสมาชิกกองทุนจำนวนทั้งสิ้น 82 คน และสมาชิกที่กู้เงินมีจำนวน 40 คน ยอดเงินให้กู้รวมเป็นเงิน 935,000 บาท ยอดคงเหลือ 65,000 บาท

5.1.2 ระบบบริหารจัดการกองทุนพบว่าคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการชุดเดิมกับที่บริหารกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทั้งหมด 15 คน เป็นชายทั้งหมด 8 คน เป็นหญิงทั้งหมด 7 คน ซึ่งกระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนดำเนินการโดยการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งชาวบ้านที่เข้าร่วมต้องมีจำนวนสาม ใน สี่ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน หรือ 15 คน ประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน โดยมีการเสนอชื่อสมาชิกที่เป็นคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ ทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและขอเสียงสนับสนุนสมาชิกคนใดเห็นด้วยก็ยกมือสนับสนุน เมื่อได้คณะกรรมการทั้ง 15 คนแล้วมีกำหนดระเบียบการบริหารกองทุนโดยร่วมกันสร้างระเบียบขึ้นมา

การดำเนินงานของคณะกรรมการในการรับสมัครสมาชิกนั้นชาวบ้านที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ยื่นคำขอสมัครสมาชิกกองทุนที่คณะกรรมการกองทุน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาและเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น ภายใน 3 วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก โดยคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า รายละเอียด 20 บาท โดยสมาชิกจะต้องชำระภายใน 3 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้ง

การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ มีจำนวนบัญชีและหลักฐานสำคัญที่จัดทำจำนวน 8 เล่ม ได้แก่บัญชีรายรับเงินกองทุน 1 ล้านบาท บัญชีรายจ่ายเงินกองทุน 1 ล้านบาท บัญชีค่าธรรมเนียมแรกเข้า บัญชีค่าหุ้น ใบรับสมัครสมาชิก คำร้องขอกู้เงิน สัญญาเงินกู้ สัญญาค้ำประกัน ซึ่งการจัดทำนั้นการลงบัญชีไม่สามารถลงรายละเอียดได้ทุกเดือนเพราะว่าสมาชิกผู้กู้เงินไปจะส่งเป็นรายปี และการจัดทำบัญชีต่าง ๆ หน่วยงานมาให้คำแนะนำไม่เหมือนกัน การลงบัญชีจึงล่าช้าไปจึงทำให้ไม่เป็นปัจจุบันเท่าที่ควร

การตัดสินใจเงินกู้ คณะกรรมการพิจารณาจากระเบียบกองทุนในการอนุมัติเงินกู้ โดยสมาชิกต้องจัดทำโครงการที่สามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่าความคุ้มค่าต่อการลงทุน เพื่อขอกู้เงิน โดยระบุนวัตกรรมประสงค์ในการกู้ยืม

อย่างชัดเจน การอนุมัติเงินกู้แต่ละรายจะต้องผ่านมติที่ประชุมเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการและกู้ได้ คราวเรือนละหนึ่งรายเท่านั้น วงเงินกู้ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท กรณีเงินกู้ จุกเงินและจำเป็นเร่งด่วนวงเงินไม่เกินสามพันบาท มีการทำสัญญาเงินกู้ไว้กับคณะกรรมการกองทุน มีหลักประกันเงินกู้ อาจเป็นผู้ค้ำประกันหรือใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกันสมาชิกเขียนแบบ เสนอโครงการไม่เหมาะสมกับจำนวนเงินที่ขอกู้ เอกสารไม่ครบจึงทำให้การพิจารณาอนุมัติช้าลง ต้องมีการแนะนำในการเขียนแบบเสนอโครงการใหม่อีกครั้ง

การชำระคืนเงินกู้ กำหนดการชำระเงินกู้เพื่อ การพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การ สร้างหรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้น พร้อมด้วยดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี เงินกู้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลา ไม่เกินหนึ่งร้อยสี่สิบวัน และมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ หนึ่งบาทต่อเดือน รวมทั้งค่าปรับ ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละศูนย์ห้าต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาต ขอให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน ซึ่งจำนวนผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้คิดเป็น 100%ของผู้ที่ยื่นคำร้องขอกู้ และส่วนมากพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ แต่ก็มีสมาชิกบางรายเกิด ความไม่พอใจในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้เพราะไม่เข้าใจถึงความถูกต้อง ความสามารถในการส่ง คืน โดยคณะกรรมการพิจารณาคิดว่าคณะกรรมการเกิดความลำเอียง

นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนเป็น เงินปัน ผลค่าหุ้น เงินประกันความเสี่ยง เงินเฉลี่ยคืนให้ผู้กู้ เงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ทุนการ ศึกษาและพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทุนเพื่อสมทบกองทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่ สมาชิก ทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านอื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

5.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ชาวบ้านมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงน้อย มาก และได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงน้อยมากเช่นกันเนื่องจากตัวชาวบ้านเองที่ไม่ สนใจส่วนหนึ่งและจากบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านมีน้อยดูแลไม่ทั่วถึง ส่งผลให้จำนวนชาวบ้านที่ สนใจปฏิบัติในเรื่องการทำเศรษฐกิจแบบพอเพียงมีน้อยราย ซึ่งชาวบ้านที่สนใจก็นำเอาหลักการ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้บ้างทั้งในการบริหาร โดยการอนุมัติเงินให้กับผู้ขอกู้ที่คาดว่าจะนำส่งเงิน ได้อย่าง ไม่เดือดร้อนและในด้านการประกอบอาชีพของผู้กู้โดยการผลิตเพื่อลดรายจ่ายลงและขายเมื่อเหลือ ซึ่งก็ถือว่าน้อยมาเพราะส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนเพื่อสร้างผลกำไรมากกว่า

ส่วนในเรื่องของ การพึ่งพาตนเอง ชาวบ้านบางส่วนที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องการพึ่งตนเอง แต่ถึงแม้ชาวบ้านจะไม่เข้าใจแต่ก็สามารถเรียนรู้และมีความคิดริเริ่มเพื่อแก้ ปัญหาของตนเองได้โดยที่ไม่รู้ตัว จะเห็นได้จากการนำเอาหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหาร กองทุนจัดการเงิน I ล้านบาท การจัดการดำเนินการของคณะกรรมการเอง และการประกอบอาชีพ

ของผู้รู้ในเรื่องการพัฒนาผลผลิต การบริหารการเงินเมื่อถึงกำหนดชำระคืน นอกจากนี้ยังมีการเรียนรู้ในเรื่องประชาธิปไตย ในเรื่องของการจัดเวทีชาวบ้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตัวเองเหล่านี้ มาจากประสบการณ์ โดยได้ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือ ประสานงานด้านต่าง ๆ เกิดความรัก เสียสละเวลา เกิดการพัฒนาตนเอง และเกิดความรู้ใหม่ ๆ ในการบริหารงานกองทุน ชุมชนเกิดการพัฒนายิ่งขึ้นหลังจากที่ทำงานตามโครงการ มีรายได้จากการประกอบอาชีพมากขึ้นกว่าเดิม เพราะมีเงินทุนในการประกอบอาชีพ มีการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนสามารถทำให้กองทุนมีกำไรเป็นทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านต่อไป หมู่บ้านชุมชน เกิดความรักและสามัคคี

การนำความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน โดยการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นที่เคารพของคนในหมู่บ้านมาช่วยในการบริหารจัดการกรณีที่เกิดปัญหาได้ ส่วนในด้านการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะทำตามปู่ย่า ตายาย มานานแล้วแต่เมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาในหมู่บ้าน คนรุ่นใหม่ก็ล้มภูมิปัญญาเก่าๆกันไปหมด

5.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พบว่า การเข้ามาของกองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุนโดยรวม ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านละลมเหนือบางส่วนที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครอง ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากเอกสารที่อำเภอนำมาตีพิมพ์กระจายไปไว้ในหมู่บ้าน จากการติดตามข่าวทางสื่อสารมวลชน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และจากการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้าน ในการประชุมประจำเดือน โดยทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำหมู่บ้าน ได้ชี้แนะเรื่องกองทุนให้ชาวบ้านเข้าใจถึงหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืม ซึ่งสมาชิกโดยส่วนใหญ่ก็เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง เมื่อถึงกำหนดชำระก็ต้องจ่ายเพื่อจะได้เป็นทุนหมุนเวียนต่อไป ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ ซึ่งในกรณีทางหมู่บ้านได้เตรียมมาตรการจะใช้ระบบสังคม ขับออกจากสังคมหมู่บ้าน โดยการไม่คบค้าสมาคมด้วย ทำให้สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง ส่วนภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน เมื่อในหมู่บ้านมีกองทุนเพิ่มขึ้นมาอีกโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าแหล่งเงินทุนนอกระบบ หรือ ธนาคาร ผู้กู้แต่ละคนถือเป็นโอกาสดีที่การดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง ส่งผลให้แต่ละคนมีความคิดที่จะดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และคำนึงถึงการบริโภคเองเพื่อลดรายจ่าย แต่ยังไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนให้กับตนเองได้ เนื่องจากมีปัญหาอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้อง

5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ศักยภาพเดิมของบริบทของหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นกลายเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ขึ้น อายุเฉลี่ยของประชากรอยู่ในระดับที่เหมาะสม ด้านสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานเช่น ถนน ที่ทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น ไฟฟ้า ประปา ที่มีใช้เกือบทุกบ้าน โทรศัพท์ก็มีใช้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวก แต่ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติลดลง สภาพของดินมีคุณภาพลดลง กลายเป็นดินเค็มเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี และชาวบ้านไม่มีความรู้เรื่องการปรับสภาพดิน สภาพของคลองที่น้ำเริ่มสกปรก การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการเงิน จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้านทั้งหมด 5 กลุ่ม คิดเป็นเงินหมุนเวียน 1,508,200 บาท ด้านวัฒนธรรมประเพณี บ้านละลมเหนือมีวัดประจำหมู่บ้าน คือ วัดละลมโพธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในหมู่บ้าน ทำให้คนในหมู่บ้านสามัคคีกัน และมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีให้คงอยู่ต่อไป ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาพื้นบ้านในการสนทนากันด้านปัญญา ในหมู่บ้านมีโรงเรียน ชื่อ โรงเรียนบ้านละลมโพธิ์ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 4 เด็กที่มาเรียนส่วนมากเป็นลูกของคนในหมู่บ้าน มีสมาชิกในหมู่บ้านที่ไปศึกษาออกหมู่บ้าน ในตัวเมืองบ้าง สมาชิกส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเห็นความสำคัญของการศึกษา โดยการสนับสนุนให้ลูกหลานเรียนให้สูงยิ่งขึ้น ผู้นำชุมชนนั้นมีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ หลายกลุ่ม

ความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้กู้ ผู้กู้นำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพในการทำกิจกรรมทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 85 โดยปลูกพืช หอม ผักชี กวางตุ้ง ซึ่งการขายผักในช่วงปีนี้ผู้กู้ส่วนใหญ่กล่าวว่า ขายผักไม่ค่อยได้ราคาแต่ราคาดีกว่าก่อนส่งเงินราคาผักจะดีขึ้น ส่วนผู้กู้ที่เลี้ยงสัตว์ วัว ควาย สุกร ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงมาก่อน ส่วนผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์ก็มีผู้รู้มาให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะหาเงินมาชำระคืน ได้ดีกว่าผู้กู้ที่ปลูกพืช ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5 นำเงินที่กู้ไปค้าขาย ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการค้าขายและมีลูกค้าประจำของแต่ละร้าน ซึ่งบางรายรายได้ก็พอใช้ในแต่ละวัน แต่ถ้าจะเก็บเป็นเงินออมก็ทำได้ยาก บางรายก็สามารถเก็บเงินได้สามารถชำระคืนตามกำหนด จากการสอบถามผู้กู้ทุกรายก็มั่นใจว่าตนเองจะสามารถหาเงินมาชำระคืนตามกำหนด

5.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน และความสามัคคี ซึ่งเกิดจากสมาชิกจำนวน 82 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่เข้าร่วมประชาคมทำให้เกิดกองทุนนี้ขึ้นมาจากความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน

2) การมีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนง่ายยิ่งขึ้น เนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการจากกลุ่มต่างๆที่มีอยู่เดิมภายในหมู่บ้าน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และผู้บุกเบิกกองทุนต่างๆในหมู่บ้าน และมีเงินกองทุนต่างๆ ในหมู่บ้าน ช่วยทำให้ผู้กู้ได้รับพิจารณาเงินกู้ทุกคนที่มีหลักฐานครบ

3) การที่ผู้กู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ ที่เขียนโครงการเสนอต่อคณะกรรมการ ทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และง่าย ไม่มีสัตว์ป่วย พืชตาย หรือขายสินค้าขาดทุน

5.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

1) ความไม่เข้าใจของสมาชิกกองทุนในการพิจารณาเงินกู้ สมาชิกบางรายได้รับการอนุมัติเงินกุน้อยเกินไป ไม่สามารถทำตามโครงการที่เสนอต่อคณะกรรมการได้ หรือกรณีที่มีหลักฐาน ไม่ครบคณะกรรมการไม่อนุมัติให้กู้เงินแล้วไม่พอใจในการตัดสินใจ ทำให้มองคณะกรรมการในแง่ร้าย ทำให้ผู้ทำงานเกิดความท้อแท้ได้

2) การที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่สนใจข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านสามารถได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน จากเอกสารที่อำเภอนำมาติดประกาศเผยแพร่ไว้ในหมู่บ้าน จากการติดตามข่าวทางสื่อสารมวลชน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และจากการประชุมชี้แจงของผู้ใหญ่บ้าน ในการประชุมประจำเดือน เนื้อหาสาระที่ได้รับทราบเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการกองทุนหนึ่งล้านบาท อย่างไรก็ตามการรับรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน มีเพียงชาวบ้านส่วนน้อยเท่านั้นที่รับรู้โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำที่สนใจ ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและเกิดปัญหาตามมาดังที่กล่าวข้างต้น

3) การขาดตลาดของผู้กู้แต่ละราย เมื่อผลิตผลออกมาแล้วไม่สามารถหาตลาดรองรับได้เนื่องจากไม่ได้รับการแนะนำจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่มีตลาดที่จะจำหน่ายผลิตผล ราคาผลิตผลลดลง ส่งผลให้กำไรที่ควรได้ไม่พอที่จะชำระคืนเงินกู้

4) การแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 15 คน พบว่า ผู้ที่ทำงานมีเพียง 3-4 คน คณะกรรมการที่เหลือต่างไม่ยอมเสียสละเวลาในการเรียนรู้และเข้าใจระบบการทำงาน ทำให้ไม่สามารถแบ่งเบาภาระได้

5.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินงาน ชาวบ้านละลมเหนือ ได้จัดการประชุมประชาคมเรื่องเกี่ยวกับโครงการที่มาจากเงินที่ได้รับอนุมัติเงิน 1 ล้านบาท หลังจากนั้นจากการดำเนินไปได้ระยะหนึ่งแล้ว ทางรัฐบาลได้มีโครงการให้บัณฑิต

ประจำหมู่บ้านแต่ละแห่งได้เข้าไปศึกษาผลการดำเนินงาน โดยเก็บข้อมูลต่าง ๆ ข้อสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการจัดเวทีกลุ่มอาชีพระดับตำบล เพื่อทราบผลการดำเนินงานของสมาชิก นำมาแลกเปลี่ยนในเวทีระดับตำบล กลุ่มที่เข้าร่วมเครือข่ายเรียนรู้ก็มาจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ การสร้างเครือข่ายเรียนรู้ สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านอาชีพ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเสนอแนะ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะเป็ผลทำให้การประกอบอาชีพมีการพัฒนายิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังมีบุคคลที่มีความรู้ เข้ามาสรุปเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่จะสร้างการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สิ่งต่างๆที่กล่าวมาเป็นการทำให้เกิดเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในชุมชน ซึ่งเครือข่ายที่เกิดขึ้นนั้น ยังไม่เห็นชัดเจน แต่สมาชิกเกิดการเรียนรู้มากขึ้น สมาชิกจะมีการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกัน ช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา พร้อมทั้งหาทางแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเกิดปัจจัยต่าง ๆ คือ สมาชิกเกิดความรักสามัคคีกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด จากตาราง 9 และ 10 พบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก

- จำนวนผู้ที่มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

ครั้งที่ 1 เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 35 ลดลงร้อยละ 12.5 เท่าเดิมร้อยละ 52.5

ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.5 ลดลงร้อยละ 7.5 เท่าเดิมร้อยละ 17.5

- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่เพิ่มหน้ารักใคร่ปรองดองกัน

ครั้งที่ 1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 40 ลดลงร้อยละ 2.5 เท่าเดิมร้อยละ 57.5

ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.5 ลดลงร้อยละ 7.5 เท่าเดิมร้อยละ 50

- มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน

ครั้งที่ 1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 35 ลดลงร้อยละ 2.5 เท่าเดิมร้อยละ 62.5

ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 40 ลดลงร้อยละ 2.5 เท่าเดิมร้อยละ 57.5

- มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ครั้งที่ 1 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.5 ลดลงร้อยละ 7.5 เท่าเดิมร้อยละ 75

ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.5 ลดลงร้อยละ 5.0 เท่าเดิมร้อยละ 82.5

ตาราง 9 แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านละมเหนือ ครั้งที่ 1

ตัวชี้วัด	ความถี่						ร้อยละ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่
1. ความสามัคคี	18	22				40	45	55			
2. ความซื่อสัตย์	10	28	24			40	25	70	5		
3. การช่วยเหลือกัน	24	16				40	60	40			
4. การยกย่องคนทำความดี	13	27				40	32.5	67.5			
5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 2 ครั้ง/ปี				26	14	40				65	25
6. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	16	23	15			40	40	57.5	2.5		
7. ผู้นำมีคุณธรรมยุติธรรม				40		40				100	
8. การร่วมกันจัดทำแผนการแก้ปัญหา				37	3	40				92.5	7.5

ตาราง 10 แสดงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านละมเหนือครั้งที่ 2

ตัวชี้วัด	ความถี่						ร้อยละ				
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่
1. ความสามัคคี	25	5				40	62.5	37.5			
2. ความซื่อสัตย์	10	25	5			40	25	62.5	12.5		
3. การช่วยเหลือกัน	26	14				40	65	35			
4. การยกย่องคนทำความดี	16	24				40	40	60			
5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 2 ครั้ง/ปี				17	23	40				42.5	57.5
6. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	19	20	1			40	47.5	50	2.5		
7. ผู้นำมีคุณธรรมยุติธรรม				40		40				100	
8. การร่วมกันจัดทำแผนการแก้ปัญหา				38	2	40				95	5

5.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านส่วนใหญ่คิดว่าหมู่บ้านของตนเองมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับหนึ่งอาจจะไม่ดีมากแต่ก็พอใช้ ซึ่งการมองความเข้มแข็งตามทัศนะของชาวบ้านคือ การที่หมู่บ้านสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ก่อนที่จะมีกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามาในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งทางหมู่บ้านได้บริหารจัดการกันเอง จนกองทุนงอกเงยเพิ่มจำนวนเงินขึ้นเป็นเท่าตัว สมาชิกในหมู่บ้านก็มีความสามัคคีกันดีในเวลางานบุญประเพณี หรืองานหาเงินเข้ากองทุนของหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี รวมทั้งการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามที่มีมาแต่สมัยก่อนด้วย เพราะจะเห็นได้จากการพร้อมหน้าพร้อมตากันของครอบครัวในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่วัด ลูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัดก็กลับมาเยี่ยมบ้าน รวมทั้งการมีผู้นำที่เป็นนักพัฒนา เสียสละ และมีความยุติธรรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาประเด็นต่อไปนี้

1.1.1 มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้หรือสวัสดิการของสมาชิก

1.1.2 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

1.1.3 มีกระบวนการพึ่งตนเองโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจของ

1.1.4 ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกันประชาชนในบ้าน

1.1.5 มีศักยภาพและ ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย

1.3 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้และการเกิดการความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน และ ตำบล

1.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนตามทัศนะของประชาชน และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด ในบ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งกำหนด โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2. วิธีดำเนินการ การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน กรณี

ศึกษา : หมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ 15 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. ใช้ชีพีชีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวชี้วัดตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบบร.บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความหมาย และสรุปความหมาย
6. การนำเสนอผลการวิจัยให้เป็นรูปเล่มสารนิพนธ์ที่สมบูรณ์

3. ผลการดำเนินการ

3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ (หน่วยระบบ A)

1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า ในระยะแรกประชาชนในหมู่บ้านที่เข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการกองทุน แต่เมื่อได้รับการประชาสัมพันธ์จากแหล่งต่างๆทำให้ผู้ที่สนใจจะสมัครขอกู้เงินมีความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านมากขึ้นเพียงเล็กน้อย เมื่อกองทุน 1 ล้านบาทเข้ามายังหมู่บ้านทำให้เกิดกองทุนขึ้นมาใหม่อีก 1 กองทุน คือ กองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ หมู่ที่ 15 มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทั้งหมด 15 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานในกลุ่มกองทุน หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่เคยสมัครกับกลุ่มต่างๆในหมู่บ้านมาก่อน และมีบางส่วนที่เริ่มสมัครเข้ามาครั้งแรก

2) ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A พบว่า กระบวนการดำเนินงานต่างๆโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยในการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้ยืมเงินนั้น ได้พิจารณาจากโครงการขอกู้ความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ มีผู้ค้ำประกันและคู่สมรสยินยอมถูกต้อง การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านละลมเหนือ เจริญญามีความรู้ทางด้านบัญชีทำให้ง่ายต่อการจัดทำ แต่ไม่สามารถลงรายละเอียดได้ทุกเดือนเพราะว่าสมาชิกผู้กู้เงิน ไปจะส่งเป็นรายปี และการจัดทำบัญชีต่าง ๆ หน่วยงานมาให้คำแนะนำไม่เหมือนกัน การลงบัญชีจึงล่าช้า

3) ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A พบว่าในการเข้าไปศึกษาชุมชน ทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของชุมชนและความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน และทำให้ทราบการเข้ามาของกองทุนหมู่บ้านนี้ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีพอสมควรจากชาวบ้านในหมู่บ้าน ซึ่งการมีกองทุนหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแหล่งในการปัจจุบันมีสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด 40 คนจากสมาชิกทั้งหมด 82 คน ยอดเงินให้กู้คิดเป็นเงิน 935,000 บาท ยอดคงเหลือเป็นเงิน 65,000 บาท จำนวนผู้กู้ที่ยื่นคำร้องขอกู้ 82 คน ได้พิจารณาอนุมัติเงินกู้ทั้งหมด 82

คน แต่ก็ยังมีชาวบ้านบางคนยื่นคำร้องไม่ผ่านเนื่องจากขาดเอกสาร ขาดหลักทรัพย์ และผู้ค้ำประกัน ทำให้ทางคณะกรรมการไม่สามารถให้ยื่นคำร้องขอผู้ได้กองทุนหมู่บ้าน

4) ผลการประเมินผลกระทบ การเข้ามาของกองทุนหมู่บ้านทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันภายในกลุ่มประชาคมหรือกลุ่มเสวนา เช่นการจัดประชาคมคณะกรรมการกองทุนระดับตำบล ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการกองทุน การจัดเสวนากลุ่มอาชีพ ทำให้เกิดทักษะความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มอาชีพ ทำให้หมู่บ้านเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นอยู่ ชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งหมู่บ้านและตำบลของตนเอง ทำให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็งจากการรวมพลังของชุมชนในการแก้ไขปัญหา สมาชิกทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

1) ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า ในการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ ซึ่งทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ดีเมื่อพบปัญหาที่สามารถใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาแก้ไขให้ผ่านไปด้วยดี ส่วนผู้กู้ที่เริ่มทำเป็นครั้งแรกก็ไม่พบปัญหาอะไรเนื่องจากมีผู้ให้คำปรึกษาที่ใกล้ชิดกัน ผู้กู้จะมีอาชีพหลักที่สัมพันธ์กับที่เขียนโครงการไป บางรายเท่านั้นที่มีอาชีพหลักอีกอย่างแล้วเขียนโครงการขอผู้เพื่อทำอาชีพเสริมซึ่งน่าจะมาแทนอาชีพหลักได้ รายได้ของผู้กู้โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 45,000-150,000 บาท/ปี แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพสูงในกรณีของผู้ที่ทำสวนผัก เพราะต้องใส่ทั้งปุ๋ย และยา ซึ่งล้วนแต่มีราคาแพงทั้งนั้น รายได้ที่ได้มาจึงหมดเงินไปส่วนนี้ ผู้กู้แต่ละรายมีหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 10,000-200,000 บาท /ปี จำนวนหนี้ของผู้กู้และรายได้ของผู้กู้มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก ในกรณีที่ผู้กู้บางรายที่ไม่ได้พักหนี้เกษตรกรจะมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้กู้ไม่มีเงินออมเหลือพอส่งคืนเมื่อถึงกำหนดชำระต้องไปหยิบยืมที่อื่นเพิ่มหนี้ขึ้นอีก

2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า ชาวบ้านเมื่อได้รับเงินมาแล้วส่วนใหญ่นำเงินเหล่านั้นไปใช้ในกิจการที่เขียนไว้ในโครงการ มีบางกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาสั้นทุนนานและเสียค่าใช้จ่ายเกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ทำให้ไม่พอค่าใช้จ่ายต้องกู้จากนายทุนนอกระบบอีก เพราะถ้าไม่มีเงินเพิ่มการดำเนินงานก็จะสะดุด หรือถ้าไม่กู้ยืมนายทุนเพิ่มก็อาจทำให้กิจการอยู่ครึ่งๆกลาง อาจปล่อยไม่ทำอีกต่อไปได้ทำให้ไม่สามารถประสบผลตามโครงการที่เสนอต่อคณะกรรมการ ส่วนมากผู้กู้ใช้วัตถุดิบในการเลี้ยงสัตว์ จะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในบ้านของคนเลี้ยงสัตว์เป็นการประหยัดต้นทุน ผู้กู้ที่ค้าขายมักจะซื้อสินค้าจากแหล่งที่ขายถูกที่สุดหรือร้านประจำที่ให้ส่วนลดพยายามนำสินค้าที่ร้านอื่นในหมู่บ้าน ไม่มีมาขายโดยดูความต้องการของผู้ซื้อด้วย ตั้งราคาให้ยุติ

ธรรม ในการเลี้ยงสัตว์ก็พยายามลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงจากการหาวัตถุดิบภายในหมู่บ้านมาให้ สัตว์กิน ส่วนการปลูกพืชบางรายก็ปลูกพืชโดยการคาดเดาว่าต่อไปพืชชนิดนี้จะได้ราคา ก็ปลูกผัก ไร่ก่อน ผู้ก็จะใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

3) ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า ผู้มีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใน การทำกิจการที่ขอกู้และมีอาชีพหลักที่สัมพันธ์กัน นอกจากบางรายที่เปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นแต่ก็มี ผู้มีประสบการณ์ให้คำแนะนำ ไม่มีการทำบัญชี แต่จะประมาณรายจ่ายเองซึ่งทำให้กิจการมีราย ได้ต่ำกว่าที่เป็น ทำให้ไม่ทราบรายได้ รายจ่ายจริง เนื่องจากเคยชินกับการใช้จ่ายวันต่อวัน ซึ่งยาก ต่อการออมเงินไว้ใช้ชำระหนี้สิน ซึ่งแตกต่างกับการเลี้ยงสัตว์ที่ถึงแม้จะไม่มีการทำบัญชีแต่ก็ทำได้ เนื่องจากซื้อมาครั้งเดียวและขายได้ครั้งเดียว สามารถเก็บไว้ขายระยะส่งคืนเงินได้ ซึ่งที่จริงอาจจะ ขาดทุนจากค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงที่ไม่ได้ลงรายจ่ายไว้ทำให้คิดว่าได้กำไร

4) ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า ผลโดยตรงที่ได้รับหลังจากสมาชิกกอง ทุนกู้เงินกองทุนไปลงทุนประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ซึ่งจะพบว่า ทำให้สมาชิกกอง ทุนมีอาชีพหลักเพิ่มขึ้น และทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่ได้เงินไปลงทุนและสามารถขาย ผลผลิตได้ราคาดีเกิดผลกำไร นอกจากนี้ยังได้ลดรายจ่ายในกรณีที่เกิดจากการผลิต รวมทั้งส่งผล ระยะยาวทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ ผู้ก็ได้ขยายกิจการ สามารถคิดเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเพื่อที่ จะทำให้ผลผลิตดียิ่งขึ้น หรือขายได้ดี

5) ผลการประเมินผลกระทบ ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง และการที่ผู้ได้เข้าร่วมการจัดเวทีชาวบ้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตัวเองเหล่านี้ มาจากประสบ การณ์ โดยได้ทำงานร่วมกัน มีการช่วยเหลือ ประสานงานด้านต่าง ๆ เกิดเสียสละเวลา เกิดการพัฒนา ตนเอง และ มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืนเพื่อที่จะทำให้ตนเอง สามารถชำระคืนเงินกู้ได้อย่างตรงเวลาและครบตามจำนวนเงิน รวมทั้งมีการกลับคืนถิ่นของประชา ชนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนการเกิดอาชีพต่างๆ ในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น มีการ จ้างงานมากขึ้นในหมู่บ้าน สมาชิกในหมู่บ้านที่ออกไปทำงานต่างจังหวัด ได้กลับเข้ามาทำงานใน บ้านของตนเอง

4. อภิปรายผล

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านละดมเหนื่อ บรรลุทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านละดมเหนื่อเกิดจากความร่วมมือ ของคนในหมู่บ้านในการทำประชาคม การก่อตั้ง จากเดิมที่บ้านละดมเหนื่อมีกองทุนอยู่ก่อนแล้ว 4 กองทุนนั้นเมื่อกองทุน 1 ล้าบทบาทเข้ามายังหมู่บ้านทำให้เกิดกองทุนขึ้นมาใหม่อีก 1 ส่วนใหญ่

ชาวบ้านยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุน 1 ล้านบาท แต่ก็มีทัศนคติที่ดีเนื่องจากชาวบ้านโดยส่วนใหญ่เองก็ต้องการให้เกิดกองทุนนี้เพื่อที่จะได้กู้ยืมไปใช้ประกอบอาชีพ แต่ก็มีชาวบ้านบางส่วนที่คิดว่ากองทุนนี้จะทำให้ชาวบ้านต้องเป็นหนี้เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งในส่วนของความเข้มแข็งและการอยู่รอดของกองทุนนี้มีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์พอใช้

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ระบบบริหารจัดการกองทุน พบว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านละดมเหนือที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารจัดการส่วนใหญ่ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้ที่เคยทำงานมาก่อนมีประสบการณ์ กล่าวพูด และมักจะเป็นกลุ่มเดิมที่ทำงาน ชาวบ้านที่สนใจสมัครเป็นสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพ และอีกส่วนต้องการเห็นหมู่บ้านพัฒนาขึ้นกว่าเดิม การจัดทำนั้นการลงบัญชีทางหมู่บ้านมีผู้ที่มีความรู้ทางด้านบัญชีมาเป็นเหรียญจึงช่วยลดปัญหาด้านนี้ ส่วนใหญ่การพิจารณาในการอนุมัติเงินกู้ ซึ่งผู้ที่มีหลักฐานครบและมีความเป็นไปได้ของโครงการได้รับการพิจารณาคิดเป็นร้อยละ 100 แต่ก็มีสมาชิกบางรายเกิดความไม่พอใจในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้เพราะไม่เข้าใจถึงความถูกต้อง ความสามารถในการส่งคืน โดยคณะกรรมการพิจารณาคิดว่าคณะกรรมการเกิดความลำเอียง ในด้านการชำระคืนเงินกู้ยังไม่ครบกำหนดชำระคืน จึงยังไม่เกิดการจัดสรรกำไร แต่ทางหมู่บ้านก็ได้ทำบัญชีและจัดสรรกำไรกรณีถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้และสมาชิกผู้กู้ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยครบ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านละดมเหนือ เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเข้าร่วมประชุม มีการเรียนรู้ในเรื่องประชาธิปไตยในเรื่องของการจัดเวทีชาวบ้าน ทำให้เกิดการเรียนรู้ปัญหา และแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตัวเองเหล่านี้ มาจากประสบการณ์ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่ในเรื่องของการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากชาวบ้านมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการพึ่งตนเองน้อยมาก และได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยเช่นกันส่งผลให้จำนวนชาวบ้านที่สนใจปฏิบัติในเรื่องการทำเศรษฐกิจพอเพียงมีน้อยราย ซึ่งชาวบ้านที่สนใจก็ได้นำเอาหลักนี้ใช้บ้างทั้งในการบริหาร โดยการอนุมัติเงินให้กับผู้ขอกู้ที่คาดว่าจะนำส่งเงินได้อย่างไม่เคอะคร้อน การจัดการดำเนินการของคณะกรรมการเองเช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และในด้านการประกอบอาชีพของผู้กู้โดยการผลิตเพื่อลดรายจ่ายลงและขายเมื่อเหลือซึ่งก็ถือว่าน้อยมาเพราะส่วนใหญ่จะนำไปลงทุนเพื่อสร้างผลกำไรมากกว่า

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เดิมในหมู่บ้านละดมเหนือมีการตั้งกองทุนอยู่แล้ว 4 กลุ่ม มีทั้งกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเอง และกลุ่มที่รัฐให้เงินกองทุนมาเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้ชี้แนะเรื่องกองทุนให้ชาวบ้านเข้าใจถึงหลักการสำคัญที่ว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่เงินที่รัฐบาลให้ยืมซึ่งสมาชิกโดยส่วนใหญ่ก็เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุน

ว่าจะต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง เมื่อถึงกำหนดชำระก็ต้องจ่ายเพื่อจะได้เป็นทุนหมุนเวียนต่อไป ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ ซึ่งในกรณีทางหมู่บ้านได้เตรียมมาตรการจะให้ระบบสังคม ขับออกจากสังคมหมู่บ้าน โดยการไม่คบค้าสมาคมด้วย ทำให้สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุนที่ถูกต้อง ส่วนภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน เมื่อในหมู่บ้านมีกองทุนเพิ่มขึ้นมาอีกโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าแหล่งเงินทุนนอกระบบ หรือธนาคาร ผู้กู้แต่ละคนถือเป็นโอกาสดีที่การดำเนินการประกอบอาชีพโดยไม่ต้องกู้หนี้จากแหล่งที่ดอกเบี้ยแพง ส่งผลให้แต่ละคนมีความคิดที่จะดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และคำนึงถึงการบริโภคเองเพื่อลดรายจ่าย แต่ยังไม่สามารถหาตลาดที่แน่นอนให้กับตนเองได้เนื่องจากมีปัญหาอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ศักยภาพเดิมของบริบทหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น กลายเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ขึ้น อายุเฉลี่ยของประชากรอยู่ในระดับที่เหมาะสม ทางด้านสาธารณูปโภคโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับที่พอใจ แต่ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติลดลง สภาพของดินมีคุณภาพลดลงกลายเป็นดินเค็มเนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมี สังคมหมู่บ้านเป็นสังคมเครือญาติมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีให้คงอยู่ต่อไป คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาพื้นบ้านในการสนทนากัน สมาชิกส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเห็นความสำคัญของการศึกษาโดยการสนับสนุนให้ลูกหลานเรียนให้สูงยิ่งขึ้น ผู้นำชุมชนนั้นมีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆหลายกลุ่ม การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมามีศักยภาพในด้านต่างๆ มีการรวมกลุ่มกองทุนในหมู่บ้านทั้งหมด 5 กลุ่ม คิดเป็นเงินหมุนเวียน 1,508,200 บาท มีคณะกรรมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้กุ่มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการและมีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถหาเงินมาชำระคืนตามกำหนดได้ แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มทางอาชีพอย่างเป็นทางการ

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน ซึ่งเกิดจากสมาชิกจำนวน 82 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน ทำให้เกิดกองทุนนี้ขึ้นมาจากความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน
- 2) การมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ กองทุนเดิมในหมู่บ้าน ทำให้การบริหารจัดการกองทุนง่ายยิ่งขึ้น

- 3) ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพของผู้กู้ ทำให้การนำเงินไปดำเนินในกิจการที่ขอกู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อมีปัญหาก็สามารถนำประสบการณ์ที่มีอยู่แก้ไขได้
- 4) ความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้าน ทำให้มีสภาพหรือศักยภาพที่ดีในการเกิดการพัฒนาต่อไป

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 1) คนในหมู่บ้านยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
- 2) ความเข้าใจที่มีต่อกฎและระเบียบของกองทุน บางคนอาจเห็นว่าไม่มีความยุติธรรมบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง
- 3) การให้ความรู้หรือฝึกอบรมหลายแบบทำให้คณะกรรมการสับสนหรือได้รับคำตอบที่ไม่ชัดเจนเท่าที่ควรทำให้เกิดไม่เข้าใจและเกิดปัญหาในการดำเนินงาน
- 4) การที่ผู้กู้ขาดความรู้ทางด้านการบัญชี การตลาด ทำให้การดำเนินกิจการไม่เป็นระบบ ไม่สามารถทำอะไรได้เท่าที่ควร

4.3. การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้สร้างเครือข่ายของศรัทธาย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพ เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช ค้าขาย โดยมีการจัดเวทีกลุ่มอาชีพระดับตำบล เพื่อทราบผลการดำเนินงานของสมาชิก นำมาแลกเปลี่ยนในเวทีระดับตำบล กลุ่มที่เข้าร่วมเครือข่ายเรียนรู้ก็มาจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ การสร้างเครือข่ายเรียนรู้ สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านอาชีพ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเสนอแนะ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะเป็ผลทำให้การประกอบอาชีพมีการพัฒนาขึ้น สมาชิกจะมีการรวมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกัน ช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา พร้อมทั้งหาทางแก้ไข ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ผลผลิตทางการเกษตร สิ่งต่างๆที่กล่าวมาเป็นการทำให้เกิดเครือข่ายขององค์ย่อยภายในชุมชน ซึ่งเครือข่ายที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่เห็นชัดเจน แต่สมาชิกเกิดการเรียนรู้มากขึ้น

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านโดยส่วนใหญ่คิดว่าหมู่บ้านของตนเองมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับที่ปานกลาง จากสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ความพร้อมในด้านต่างๆของหมู่บ้าน และการที่หมู่บ้านสามารถรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มกองทุนขึ้นมาด้วยตนเอง และสามารถบริหารจัดการการเงินกองทุนเพิ่มขึ้น สมาชิกในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกันดีในเวลางานบุญประเพณี หรืองานหาเงินเข้ากองทุน

ของหมู่บ้าน สมาชิกในหมู่บ้านก็จะเสียสละเวลามาช่วยกันทำงานคนละไม้คนละมือจนงานเสร็จสิ้น การมีคณะกรรมการหมู่บ้านที่ซื่อสัตย์ และซื่อสัตย์ เสียสละให้กับการทำงานเป็นอย่างดี

4.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

1) ผลโดยตรง ผู้ผู้ที่ได้รับจากการที่นำเงินที่นำไปประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ในสัญญา ทำให้มีเงินมาลงทุนสามารถซื้อวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์เพื่อใช้ในกิจการ หรือการเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช การลงทุนต่างในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผลกำไรเพิ่ม กิจการก็ดีขึ้น และผู้ผู้ก็สามารถคิดเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเพื่อทำให้ได้ผลผลิตดียิ่งขึ้น จำหน่ายได้มากขึ้น มีผลทำให้สมาชิกกองทุนเกิดรายได้เพิ่มขึ้นและสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโต รวมทั้งส่งผลกระทบต่อทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ และยังเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น มีความสามารถและเกิดการเรียนรู้ให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น ด้วย

2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้ผู้เงิน ไปดำเนินโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินได้ จากกรณีที่ผู้ผู้สามารถดำเนินกิจการไปให้เกิดผลกำไรและมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินเหลือพอที่จะใช้หนี้ให้ลดจำนวนลงจากเดิม และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพกรณีที่ผู้ผู้สามารถคิดเทคนิควิธีที่ดีขึ้นเพื่อทำให้ได้ผลผลิตดียิ่งขึ้น มีกำไรเพิ่มขึ้น รายได้ก็เพิ่มขึ้น และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งกว่าแต่ก่อน เนื่องจากมีประชาชนมีรายได้ มีงานทำอย่างต่อเนื่อง

3) ผลกระทบทางอ้อม จากความต้องการให้วิถีชีวิตคนในหมู่บ้านเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชนเมื่อกองทุนหมู่บ้านได้เข้ามาในหมู่บ้านละดมเหื้อ ในระยะแรกจะพบว่าคนในหมู่บ้านมีความกระตือรือร้นในข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนเงินล้านเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการแหล่งเงินทุนใหม่เพื่อไปใช้ประกอบอาชีพ มีความสามัคคีกันเพิ่มขึ้นในการที่จะจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาให้ได้ มีการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามากขึ้นเนื่องจากการจัดเวทีชาวบ้านมากขึ้น มีการช่วยเหลือประสานงานด้านต่างๆเกิดเสียสละเวลา เกิดการพัฒนา และมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองเพื่อที่จะทำให้ตนเองสามารถชำระคืนเงินกู้ได้อย่างตรงเวลาและครบจำนวนเงิน ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพดีกว่าที่จะต้องไปอยู่ต่างถิ่นส่งผลให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนมีการจ้างงานในหมู่บ้าน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน

- 1) ควรมีระเบียบว่าด้วยการแจ้งรายรับ รายจ่ายอย่างง่ายของผู้กู้แต่ละรายในแต่ละ เดือน เพื่อ กระตุ้นให้ผู้กู้มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบขึ้น
- 2) ควรมีระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของผู้กู้อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ อาจะทุก 3 เดือน
- 3) การกำหนดระยะเวลาชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยควรน้อยกว่า 1 ปี เนื่องจากกิจการบางอย่างใช้ระยะเวลาดำเนินงาน และต้องใช้ทุนหมุนเวียน

5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- 1) ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนในหมู่บ้านให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการ บริหารกองทุนให้ประสบความสำเร็จบ้าง เพื่อให้เข้าใจระบบการทำงานของคณะกรรมการ
- 2) ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญ ในการบริหารจัดการ กองทุนมากยิ่งขึ้น
- 3) ควรมีการฝึกอบรมในด้านการบริหารให้กับคณะกรรมการทุกคน เพื่อให้เข้าใจในการ ทำงานของคณะกรรมการด้วยกันเองเป็นประจำทุก 6 เดือน

5.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- 1) คณะกรรมการควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญ ในด้าน การส่งเสริมอาชีพให้กับผู้กู้ในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ควรมีการจัดฝึกอบรมหรือฝึกทักษะอาชีพให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ด้านต่าง ๆ ให้กับสมาชิกผู้กู้ เพื่อให้ผู้กู้เงิน ได้มีความรู้ความชำนาญและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเพิ่ม มากขึ้น
- 3) ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประกอบอาชีพอยู่เสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน นำปัญหาาร่วมกันเสวนาแก้ไข หรือแนะแนวทางที่ดีให้กับผู้ประกอบ อาชีพเดียวกันในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดเครือข่ายองค์กร

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. และสภาสถาบันราชภัฏ,

สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้ประกอบการเรียน หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ ชุดวิชา การจัดการและการวางแผนธุรกิจ.** กรุงเทพฯ : ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคเกจ จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน, และศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน. (ม.ป.ป.). **คู่มือการพิจารณาเงินกู้** สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544ก. **คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

_____. 2544ข. **คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.** สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

_____. 2544ค. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 .** สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

เจดีย์ว บุรีภักดี และคณะ. 2545ก. **เอกสารประกอบการวิจัยชุมชน หลักสูตร ประกาศนียบัตร บัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการและประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.

_____. 2545ข. **เอกสารประกอบวิทยานิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการและประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.

ทิตยา สุวรรณะชญ และคณะ. 2545 . **เอกสารประกอบการจัดการธุรกิจชุมชน หลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ โครงการและประเมินโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคเกจ จำกัด.

รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2542[ออนไลน์]. ได้จาก:[http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429\\$db=1429\\$db_file_2/8/45](http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429$db=1429$db_file_2/8/45).

เว็ลด์แบงก์ชี้หลังวิกฤตคนไทยจนเพิ่ม 3 ล้านคน[ออนไลน์]. ได้จาก:[http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429\\$db=1429\\$db_file_2/8/45](http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429$db=1429$db_file_2/8/45).

เศรษฐกิจไทยปี 2545-2546...ได้รับแรงหนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศ[ออนไลน์]. ได้จาก:[http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429\\$db=1429\\$db_file_2/8/45](http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429$db=1429$db_file_2/8/45).

สมหวัง พิริยานูวัฒน์. 2545. เอกสารประกอบการเรียน ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. นครราชสีมา : ทัศนทองการพิมพ์ .

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2545. คู่มือการทำบัญชี และรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้ง.

5 ปีวิกฤตคนไทยแย่งลง –จนเพิ่ม[ออนไลน์]. ได้จาก:[http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429\\$db=1429\\$db_file_2/8/45](http://www.rakbankerd.com/benny/01_jam/thaiinfor/country..../index.html?topic_id=1429$db=1429$db_file_2/8/45).

